Է. ՏԱՐԻ 2031 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 14 ՍԱՀՄԻ 1333 – Հ. Տ. 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1890 – Ն. Տ. 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1890 – ՀԻՋՐ. 20 ՐԷՊԻԼ ԷՎՎԷԼ 1308 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ԱՐԵՒ ԻՄԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂՎԻ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌وك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան ... 160
» » ... 80
» » ... 40
Դուրսը » ... 260
» » ... 100
Օտար երկիրներ ... 56
» » ... 28
Դուրս գրուած թերթերու համար ... 5
Խմբագրութեան գրուած նամակ կամ գրութիւն ... չ. ...

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 23 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

«Նշանաւոր դիւանագէտ» մ'ըսեր է թերթին անգլ. թերթին տնօրէն արմատական հանրածանօթ երեսփոխան Պ. Լապուշէրի թէ խորհրդարանն 1893 տարւոյ ամառէն յառաջ չպիտի լուծուի, այսինքն՝ նախաբարութիւնը պիտի թողու որ 1886ին ընտրեալ արդի երեսփոխանութիւնն աւարտէ իւր օրինական եօթնամեայ շրջան։

Նոյն դիւանագէտ պատմիր է թէ Վիլհէլմ Կայսր Անգլիայէն ի Պերլին վերադարձին, անգլ. նախաբարութեան փոփոխման մասին հարցուփորուս պատասխանելով, ապահովութիւն տուեր է թէ Լորտ Սալզպերի ամենայն վստահութեամբ իշխանութեան վրայ պիտի մնայ երեք տարի եւս. որովհետեւ զօրաւոր մեծամասնութեան մը տէր է, որ Իռլանդայի խնդրոյն մէջ Պ. Կլատսթոնի գաղափարաց իրագործումը չտեսնելու համար, անբաժան պիտի մնայ ներկայ նախաբարութենէն, ցաւալու օրինական պայմանաժամուն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Պուլկարիոյ նախորդ արտաքին գործոց նախարար Պ. Սթրանչի ըսեր է վիեննական լրագրի մը թղթակցին թէ «պատերազմի ժամանակ Պուլկարիա և Արեւելեան Ռումելի ի միասին կրնան 200 հազար զօրք օգնութիւն բերել երրեակ նիզակակցութեան։ Զարը Պուլկարիոյ հետ անհաշտ կը մնայ, և այս ընթացք դիւրաւ չպիտի փոխուի։ Մեծ Տէրութեանց հետ յարաբերութիւնք լաւ են։ Սերբիոյ հետ յարաբերութիւնք լաւագոյն կրնան լինել»։

ՊԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆ

Պերլինի կառավարական լրագիրք կը հերքեն այն զրոյց թէ Վիլհէլմ Կայսր զՊիզմարք իշխան ի Պերլին հրաւիրեր է, ի մասնակցութիւն հանդիսից որ ի պատիւ Մոլթքէ կոմսին։

Առ նախորդ վարչապետն հրաւէր ուղղուեր է Բրուսիոյ Ալաղաց Ժողովոյն դիւանին կողմէ միայն, ըստ որում Պիզմարք ցկեանս անդամ է նոյն ժողովոյ։ Պիզմարք իշխան պատասխաներ է թէ անձնապէս տկար լինելով չի կրնար վարձինէ մեկնիլ։

Ի ՊԵՐԼԻՆ

Քաղաքական կարեւորութիւն մը չի տրուիր Պելժիոյ Լէոփոլտ թագաւորին այս օրերս Պերլին երթալուն, ուր սիրով տեսակցեցաւ Վիլհէլմ Կայսեր հետ, և պարագային օգուտ քաղելով, գնաց անձամբ իւր խնդակցութիւնները մատուցանել Մոլթքէ կոմսին։ Լէոփոլտ թագաւոր վեհապետական պատուով ընդունուեցաւ։ Պարզապէս փոխադարձ այցելութիւն մը կատար, և իւր ուղեւորութիւն քաղաքավարական, ոչ թէ քաղաքական նշանակութիւն մը միայն կրնայ ունենալ, կ'ըսուի։

ԶԵՌՆԱԿՈՐԱՑԻՔ Ի ՍԵՐԲԻԱ

Կը հաստատուի թէ անցեալ տարի ի Սերբիա ապաստանած իրբ տասն հազար Սեւ Լեռնցիք խեղճ վիճակ մ'ունին իրենց հայրենի նոր երկրին մէջ։ Իրենց տրուած հողեր ըստ մեծագոյն մասին անբարերեր են, և քիչեր մշակութեամբ կ'ապրին։ Սերբ կառավարութիւնը ցարդ 300 հազար ֆր. է աւելի ծախք ըրած է նպաստ բաշխելու համար քանի մը հազար Զեռնակորացիներուն, և վերջերս զանոնք իրենց դլխուն թողուլ հարկադրեցաւ։

Անցեալ տարի ըսուեցաւ թէ այս հազարաւոր Զեռնակորացւոց իրբ թէ Սեւ Լերան սովէն փախչելով ի Սերբիա զետեղուելն սլաւեան գաղափարով մ'էր։ Բայց առայժմ այն գաղափար նիւթական թշուառութիւն միայն կը նշանակէ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ

Վիլհէլմ Բ. Կայսեր նախկին դաստիարակ Տքթ. Հինզփեթեր, որոյ վրայ բաւական խօսուեցաւ Պիզմարք իշխանի անկման առթիւ, Ֆրանսա գրենց կրթական հաստատութիւններն ու դրութիւններն ուսումնասիրելու և անոնց վրայ իւր վեհափառ տիրոջ տեղեկագիր մը մատուցանելու պաշտօնով։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՃԷԶԱՅԻՐ

Ճէզայիրի կամ Ալժէրիի նախկին իշխան Ապտ-իլ-Գատէրի երկու թոռները՝ Թալիա և Մուսթաֆա՝ անցեալ շաբթուն Փարիզ ժամանեցին, ուր Լուի-լը Կրան Լիսէէն մէջ իրենց ուսումները պիտի շարունակեն՝ Սէն-Սիրի զինուորական վարժարանը մտնելու համար։ Իրենց հօր՝ Էմիր Հաշիմի՝ խնդրանօք, ֆրանսական կառավարութիւնը պիտի վերահաստատէ տարեկան 100 հազար ֆր.ի նպաստը, զոր Ապտ-իլ-Գատէրի յատկացուցած էր նորա հնազանդութեան վրայ։ Էմիր Հաշիմ լաւ համարում և մեծ ազդեցութիւն կը վայելէ եղեր Սուրիոյ մէջ։

ՀՐԵԱՅԻ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Օտեսայէ կը հեռագրուի թէ անցեալ շաբթուն 115 հոգի եւս քրիստոնէութիւն ընդունեցին, կաբենալ մնենալու համար ռուսական Համալսարաններ։ բայց խնդիր է միշտ թէ քրիստոնէութիւն ընդունած Հրեայք եւս մովսիական կրօնին մէջ մնացեալ Հրէից չափ արգելքի ներքեւ չե՞ն մնար ի մասին կրթական դիրութեանց ի Ռուսիա։

Ի ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Չինու նշանաւորագոյն անձնաւորութեանց մին, Հով-Ռուա, Չինացի ամենահարուստ թէյի վաճառականն, այս օրերս մեռաւ ի Բանթօն, թողլով 720 միլիոն ֆր.ի հարստութիւն մը։ Իւր պալատ, անսահման պարտէզներով պայարեալ ամեն կողմերէ, ծայրագոյն Արեւելից հրաշալեաց մին էր, և լի անգին հարստութեամբք և ճոխութեամբք, ընդ որս մեծագոյն ընծայներ զորս բրիտանեան կառավարութիւնը տուած էր առ Հով-Ռուա։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԵՐ

Ռուսիոյ զինուորական վարչութիւնը Տէրութեան հարաւ-արեւմտեան սահմանաց մօտ ընդարձակ գետիններ գնեց, ուր մեծամեծ չաղացքներ, փուռեր և ապուխտի, երշիկի և այլ աղած մսերու գործարաններ պիտի հիմնուին։ Արդէն Վարշաւիոյ մօտ ընդարձակ զինուորական մթերանոցներ շինուած լմնցած են, որք յոյժ մեծաքանակ արմտիք և այլ ուտեստ կրնան պարունակել։ Վարշաւիոյ զինուորական հիւանդանոցն եւս կ'ընդարձակուի այնպէս որ 1,000 անկողին կարենայ դրուիլ։

Միւս կողմէ, կը ծանուցուի թէ այս հարաւ-արեւմտեան դաւառաց մէջ օրթոտոքսութեան նոր ոյժ կը տրուի, կաթոլիկ եկեղեցականաց տուեալ թոյլտուութիւններ հետզհետէ կը զեղչուին, օր մը բոլորովին դադրելու պայմանաւ, և նոյն տնօրինութիւնները կը ձեռնարկուի իրագործել նաեւ պալթիկեան դաւառաց մէջ։

ՊԱԹԵՄՊԵՐԿԵԱՆ ԻՇԽԱՆ

Վիեննայի լրագիրք միահամուռ գոհութեամբ կը հաստատեն որ Պուլկարիոյ նախորդ իշխանն աւստրեան բանակին մէջ գործօն ծառայութեան կոչուեցաւ իբրեւ գնդապետ 27դ հետեւակ գնդին։ Այս կերպիւ աւստրեան բանակը քաջ և կարող սպայ մը աւելի կ'ունենայ, և քաղաքական հրապարակէն խնդիր մը կը պակսի։ զի այսպէս աւստրիացի սպայ Պաթեմպերկեան իշխան, որ այսու հետեւ Հարթէնաու կոմս անուամբ պիտի ճանչուի, բոլորովին կը դադրի թեկնածու լինելէ Պուլկարիոյ գահուն։ Կոմս Հարթէնաու ի մօտոյ զօրավարի աստիճան պիտի բարձրանայ։

ԻՏԱԼԱՑԻՔ Ց'ԱՒՈՏՐԻԱ

Աւստրիոյ կառավարութիւնը չուզեց վաւերացնել էկանաձիոնալէ անուն կրթական ընկերութիւնը, զոր Թիրոլի Իտալացիք կազմած էին՝ շարունակելու փրոֆաթրիա անուն կրթական ընկերութեան գործն, որ կառավարութեան կողմէ լուծուած էր։ Լէկա Նաձիոնալէի կազմակերպիչք խնդիրը ներկայացուցին Վիեննայի կայսերական դատարանին, յորում դատն առաջին անգամ վարեցաւ հոկտ. 25ին։ Կառավարութեան փաստաբանն հերքեց նոր ընկերութեան պետերուն այն առարկութիւնը թէ Լէկա Նաձիոնալէ քաղաքական մարմին մը չէ բնաւ, և պնդեց թէ՝ ընդհակառակն՝ վերջերս լուծեալ փրոֆաթրիայի նման քաղաքական մարմին մ'է։ Կառավարութեան փաստաբանն յայտնեց թէ ինչ ինչ երաշխաւորութիւններ պէտք է տալ կառավարութեան, եթէ կ'ուզուի ապահովել թէ նորակազմ մարմինը գաղրոցական գործով եւեթ պիտի պարապի։

ԴԷՊԵՐՆ Ց'ԱՓՐԻԿԷ

Անգլիական նաւախումբն, ընդ հրամատարութեամբ Ֆրիմանթլ ծովակալին, հոկտ. 24ին սկսաւ ռմբակոծել Վիթուի վեհապետին երկիրն, (ընդ հովանաւորութեամբ Անգլիոյ,) ուր վերջերս մի քանի Գերմանք ջարդուեցան։ Նախ քանի մը գիւղեր կրակի տրուեցան։ Ցեղական ոյժերը տկար ընդդիմութիւն մ'ըրին։ Նախնթաց կիւրակի անգլ. ծովական հաղարի չափ զօրքով Վիթու քաղաքին վրայ քայեց, որուն տիրած պէտք է լինի յօրէ անտի։

Ֆրանսական մարտանաւ մը Զանզիպար եկաւ Մոզամպիք։

* *

Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց արդէն, անգլ. ծովակալ Ֆրիմանթլ, 900 ծովային զօրաց, 150 հեծելազօրաց և 250 բեռնակրաց հետ ի Քիփինի եկաւ հոկտ. 25ին։ Մինչ Վիթուի վրայ կը քայէր, պատժելու այն փոքրիկ վեհապետութիւնը Գերմանաց ջարդին համար, թշնամին անգլ. յառաջապահ գումարակին վրայ յարձակեցաւ, յորմէ երեք անձինք վիրաւորեցան։ Հոկտ. 27ին Վիթու յարձակմամբ առնուեցաւ, եւ հիմնայատակ կործանեցաւ։ Թշնամին ծանր կորուստ կրեց։ Բայց թշնամւոյն վերջապահը կրցաւ մի քանի վիրաւորեալներ սպաննել։ Վիթուի իշխանը կամ վեհապետն Անգլիացւոց յանձնողին 10,000 ռուփի վարձատրութիւն խոստացուեցաւ։

Պ. ՍԹԷՆԼԻ

Սաստիկ վիճաբանութեան մը բռնուեցաւ Պ. Սթէնլի։ Իւր «Խաւարակուռն Ափրիկէ» գրքին մէջ քննադատած էր ընթացքն իւր վերջապահ գնդին հրամայող Պարթլոթ անգլ. երիտասարդ հաղարապետին, որ իւր մարդոց հետ ջարդուեցաւ և իւր հսկողութեան յանձնեալ պաշարք և մթերք կորսնցուցեցան։ Դէբաիտ հաղարապետին եղբայրը, Պ. Ուօլթըր Պարթլոթ, այս օրերս գիրք մը հրատարակելով, պատասխանեց առ Պ. Սթէնլի։ Գիրքը կը պարունակէ հաղարապետին նամակներն և հանգուցեալին եղբօր դիտողութիւններն, որոցմէ կ'երեւի թէ Պ. Սթէնլի եւս պատասխանատուութեան մեծ բաժին մ'ունի իւր վերջապահին գլխուն եկած աղետալի փորձանքին մէջ։ Պ. Սթէնլի կը պատասխանէ թէ Պարթլոթ հաղարապետին սպաննումն արդար պատիժն եղած էր անոր գործած ծանր սխալանաց, որովհետեւ իւր մարդոց հետ վարուիլ չէր գիտեր։ Պ. Ուօլթըր Պարթլոթ Պ. Սթէնլիի երկդիմի ընթացից մասին յայտնութիւններ կ'ընէ, որք անոր պատուոյն կը դպչին ծանրապէս։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԾՈՎԱՀԷՆԻ

Վիլհէլմհաֆէնի նաւահանգստէն գերմանական թորպիտոնաւ մը ճամբայ ելաւ՝ բռնելու և պատժելու անգլիացի ծովահէնները կամ աւազակաբարոյ ձկնորսներն, որք գերմանական մի քանի ձկնորսանաւեր կողոպտեր են, 15.000 մարքի կորուստ պատճառելով անոնց։

ՖՐԱՆՍԱ. ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌՆ

Նիքոլա իշխան մշտական թուղթեր հաստատեց, որք պիտի յատկացուին երիտասարդ և ուշիմ Զեռնակորացիներու՝ Ֆրանսայի մանաւոր գիտական բարձր վարժարանաց և մանաւանդ Մոնթիլիէի երկրագործական վարժարանին ընթացից հետեւելու։

ՌՈՒՄԱՆՔ ԵՒ ՄԱՁԱՐՔ

Ի Հերմանշթատ (Թրանսիլվանիա) գումարեալ և 100 անդամէ բաղկացեալ ռումանական ազգային մեծ ժողովը, որոյ խորհրդակցութիւնները ծանուցինք անցեալ օր, քսան անդամէ պատգամաւորութիւն մը կազմեց՝ Ֆրանց Եոզէֆ թագաւոր-կայսեր ներկայանալու և Հունգարիոյ բաժնին մէջ բնակող երկուք ու կէս միլիոն Ռումանաց խնդիրքը մատուցանելու։—Ի մէջ այլոց, կը խնդրեն որ ռումանաբնակ բաժնին մէջ ռումանաերեն լեզուն վարչութեան և դատարանաց մէջ գործածուի, ռուման պաշտօնեաներ կարգուին, եւն։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ

Հելլէնական նաւատորմին գլխաւոր ոյժը պիտի կազմեն ֆրանսական նաւարանները։ Ռուսատանի հաշուոյն շինուած երեք նորակերտ զրահաւորներ, որք նաւաշինութեան արուեստին նորագոյն պահանջմանց համեմատ յօրինուած են։ Ռուսատան ծախք չէ խնայած այս երեք զրահաւորաց շինութեան ու սպառազինութեանց համար։

ՀԱՄԱՁԱՐԱԿԵՐ

Ինֆլուենցան վերստին երեւցաւ ի Պերլին։ Նախ և առաջ ճարակեցաւ Փոցտամի պահապան զօրաց ձիերուն մէջ, յետոյ մարդերուն անցաւ, թէեւ առայժմ մահացու չէ։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Ց'ԱՄԵՐԻԿԷ

Լեհ լրագիրք կը շարունակեն կարեւոր յայտնութիւններ ընել այն խարդախութեանց վրայ որովք հաղարաւոր տգէտ Լեհեր կը հրապուրուին Պրազիլիա գաղթելու, ծախելով իրենց տնակներն, արտերն և այլ ստացուածքն, որոց փոխարէնը գաղթականութեան գործակալք կ'ընդունին իրբ թէ ապահով դրամատան մը մէջ դնելու համար, և ընդհակառակն իրենց կոկորդը կ'անցուցնեն մասամբ կամ ամբողջովին։ Գերմանական Լոյտը Պրէմէնի ճամբով արդէն հ-ը-ը-ը-ը Լեհեր փոխադրեր է ի Պրազիլիա։ Հոկտ. 23ին Պրէմէնէ մեկնող գերմանական Լոյտի շոգենաւն 2,000 գաղթական կը պարունակէր, և հետեւեալ օրը մեկնող երկու շոգենաւեր եւս՝ 4,000 գաղթական։ 6,000 գաղթականներ ալ կը սպասեն նոյն նաւահանգստին մէջ։ Շարլոթենպուրկէ և Սվանսէա հոկտ. 24ին ի Պրէմէն հասած կառավարութեամբ մը 1080 հոգի կը բերեր նոյն դժբախտ գաղթականներէն, ընդորս 100 հոգի Կալիչիայէն, աւստրեան Լեհաստան։ 480 գաղթականներ հեռուստան հասեր են Պրէմէն։ Գաղթականք կը հանուին Սանթոս և Սանթա Քաթարինա նաւահանգիստներն։ Այս գաղթականներն չարժուան գլխաւոր գործակալներէն մին, Լէնարտ անուն, ձերբակալեցաւ Իլլայի լեհական գաւառին մէջ, և իւր վրայ գտնուեցան չատ մը թուղթեր, ճամբորդութեան տոմսակներ, հրահանգներ, գաղթականաց ցուցակներ, եւն։

ՈՐԴԻԲ ՆԻԲՈԼԱ ԻՇԽԱՆԻ

Վ-ը-ը-ի Վ-ը-ի, Լեհաստանի կուսակալ Կուրքօ զօրավարին պաշտօնաթերթը, ներբոզելից յօդուած մը կը հրատարակէ Զեռնակորայի իշխանին երկրորդ որդւոյն՝ Զեմթա դքսին վրայ, որոյ անունն է Միրքօ։ Մրգիին Սեւ Լերան՝ հազիւ մատասանմեայ պատանեակ՝ իրօք շատ հանճարեղ չատ նշանաւոր տղայ մը պէտք է լինի, եթէ իւր ուշիմութեան, ճարպիկութեան և քաջասրտութեան վրայ իրեն տրուած գովեստներուն արժանի է։ Ռուս պաշտօնաթերթը կը յարէ թէ այսքան բարեմասնութեամբք օժտեալ տղայ մը կրնայ օր մը հանդիսանալ ընտրելի Պուլկարիոյ գահուն, թէեւ, կ'ըսէ, իւր անչափահասութիւն ասոր արգելք մը չէ, քանի որ բարձր Քոմիսէրի մը խնամակալութեան ներքեւ կրնայ դրուիլ։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՔ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Կրօնական խնդիրք դեռ եւս հասարակաց միտքը կը զբաղեցնեն ի Ռուսիա։ Քիւէվի կուսակալութեան Վոլհինիոյ և Փոտոլիոյ գաւառաց մէջ, որք Բրեստի Լեհաստանի մասը կը կազմէին, կառավարական հրամանագիր մը հրատարակեցաւ, որով կ'արգիլուի հռոմէական նոր եկեղեցիներու կառուցումն, և կեցած եկեղեցիներուն վերաշինութիւն։ Այս արգելքին հետեւանքն այն է որ հռոմէական եկեղեցիներ պաշտօնապէս կը փակուին այն դիտողութեամբ թէ հին, խարխուլ և վտանգաւոր են։ Մի քանի օր յառաջ եկեղեցիներ փակեցան ի Պովիմէ և Պէրէսթեչկոսթ, եւ յՕսթրոգ Դոմինիկեան միաբաններն հանուեցան քաղաքէն նոյն պատճառանքով։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Ռուս ոստիկանութիւնն այս օրերս ռումանական հողին վրայ, մերձ յՕվթէանա, ձերբակալեց Սիմոնքի անուն կասկածելի Ռուս մը, որ յՕտեսա դատուելով, անմիջապէս ի մահ դատապարտեցաւ։ Ռումանական դահլիճը տհաճութեամբ տեսաւ ռումանական հողին բռնաբարումն, և հանրային կարծեաց դրդռութեան առջեւ, հարկ դատեց դիտողագիր մ'ուղղել, որով ռուս կառավարութենէն կը խնդրէ գոհացում և յանցապարտ պաշտօնէից պատժում։

— 66 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՆԿՈՒՄԸ

Վայրկեան մը լռութիւն պահելէ յետոյ, դերակոմսն յարեց.

—Բայց ամենն այս չէ, սիրելիդ իմ Ամրիէն, դեռ գործին մէկ կողմը միայն քննեցինք։ Հիմակ հօրը վրայ խօսինք։ Ո՞վ է այդ մարդը։ Ձեր Տիւլսինէն—որովհետեւ դուք քիչ մը Տօն Քիշոտի կը նմանիք, կը համարձակիմ այդ անունը տալ ձեր սիրելւոյն,—ձեր Տիւլսինէն գիտէ՞ թէ իր հայրն է այդ մարդը։ խնդիրն հոս է։ Թէ ի՞նչ է, ի՞նչ եղած է, ո՞չ-ոք գիտէ զայս։ Ուսկի՞ց կ'ելլէ, ուսկի՞ց կուգայ։ Այս ալ չենք գիտեր։ Իր անունը կը ծածկէ, կը ծածկէ իւր անցեալը ինչպէս նաեւ իր անձը։ Սա ակներեւ է որ կը վախնայ ճանչցուելէ։ Իր ապրելու խորհրդաւոր ձեւը, այն զգուշութիւններ զորս ձեռք կ'առնու ատոր ապացոյցն են։ Արդ, եթէ այդ անձը կը վախնայ ճանչուիլ, ասկէ կ'ելլայ թէ սոսկալի բան մը կայ իր կեանքին մէջ։ Իր անունը կը պահէ հաւանարար այն պատճառաւ որ ապրատաւորեալ, անիծուած անուն մըն է։ Իր անցեալը կը ծածկէ, որովհետեւ զայն մեզ մոռցնել տալուն, զայն մոռնի մէջ թաղելուն շահ ունի։ Մտածմանս խորը՞ թափանցել կ'ուզես։ Ահա ըսեմ, ես համոզուած եմ թէ այդ մարդը թշուառականն մէկն է։ Իր նախատինքն է զոր կը ծածկէ։

—Օ՜հ, բարեկամս։

—Սիրելիս, բողոքելը բաւական չէ։ Ինծի ապացուցանելու համար թէ կը սխալիմ, հարկ է որ կարենաք այլապէս մեկնել այդ մարդուն վարմունքն, և ինծի ըսէք թէ ինչո՞ւ համար ինքզինքը դատապարտած է Քօրսըլիէա ապրելու որ դուք իսկ կ'ըսէք թէ բանտ մըն է։ Վերջապէս, ինչ փոյթ։ Այդ մարդը զոր ո՞չ-ոք կը ճանչնայ, որ այս իրիկուն մեզ մը-նաց պիտի սպաննէր զեզ, տարակոյս չի կայ թէ ձեր երեւակայած աները չէ։

«Տեղացիք կ'ըսեն թէ յիմար մըն է։ Իր վրայօք ձեզ պատմուածները, ձեր տեսածները ցոյց կուտան թէ իր խելքին կատարեալ տէրը չէ։ Եթէ իրապէս ուղեղը խանգարուած է, եթէ յիմար մըն է, եւ կ'ակսիմ հաւատալ թէ այնպէս է, չատ բան կարելի է սպասել իր յիմարութենէն։ Ի մէջ այլոց իր աղջիկը մեծցնելու տարօրինակ եղանակը։ Ա՜հ, խեղճ աղջիկը մեղքցուելու արժանի է, եւ կ'ըմբռնեմ ձեզ ներշնչած զգացումը։ Իր մանկութենէն ի ներս, առանձին ապրած է, ինչպէս կ'ապրի հիմակ, բանտարկուած, արգիլուած։ Զոհ մըն է։ Եթէ իր հայրը խելքէն զըրկուած գժբաղդ մը չէ, ուրեմն գարշելիին մէկն է։ Եթէ անզգամին մէկն է, խեղճ Օռօռը սոսկալի կացութեան մը մէջ կը գտնուի։ Կը դողամ մտածելով այն տըխուր ճակատագրին վրայ որ սահմանուած է իրեն։

Մարգիզը սոսկալի կերպով գունատեցաւ։

—Տը Սանզա՛ք, կը սոսկացնէք զիս, գոչեց։

—Եւ սակայն, սիրելիդ իմ Ամրիէն, ըստ կարելւոյն կը ջանամ ջնջել պատկերին սեւ կողմերը։ Կ'ուզէ՞ք որ ըսեմ թէ ի՞նչ բան երջանկութիւն պիտի դառնայ Օռօռի համար, ի՞նչ բան պիտի փրկէ զայն։

—Ըսէ՛ք, այո՛։

—Հարկ է որ ժամ առաջ ազատի այդ մահահամբոյր միջավայրէն ուր կը խեղդուի, կը խամրի, կը հիւծի տակաւ առ տակաւ, ուր իմացականութեան մնացեալ մասը պիտի մարի վերջի ի վերջոյ։

—Այո՛, բայց ինչպէ՞ս, ինչպէ՞ս։

—Ինչպէ՞ս։ կը սիրէք զինքն, ինքն ալ զեզ կը սիրէ, եւ կը հարցուցնէք թէ ինչպէ՞ս։

—Ըսել է առեւանգութիւն մը կ'առաջարկէք ինծի։

—Ո՛չ, վասն զի կարելի չէ ըսել թէ մանկամարդ աղջիկ մը որ յժգարակամ կը հետեւի երիտասարդի մը՝ առեւանգուած է։

—Թո՛ղ այդպէս ըլլայ, ըսաւ Ամրիէն, ենթադրենք թէ Օռօռ յժգարի ինծի հետեւելու։ Վերջը՞։

Դերակոմսն անհամբերութեան դող մը ունեցաւ։

—Քանի որ ձեր կինը չի կրնար ըլլալ, ձեր հոմանուհին կ'ընէք զայն, պատասխանեց լրջարար։

—Ո՛չ, գոչեց երիտասարդն ազդու շեշտով մը։

Դերակոմսն յօնքերը պատեց ու շրթունքը խածաւ։

—Ուրեմն, ըսաւ, ա՛լ ըսելիքս չի մընաց։ չէք սիրեր զինքը։

—Ընդհակառակը, հիշդ զինքը սիրելուս համար է որ չեմ ուզեր։

—Պարապ խօսքեր են ագոնք, ընդմիջեց տը Սանզաք ուսերը բարձրացնելով, սէրը գոյութիւն չի կրնար ունենալ առանց վայելման փափագի։ Արդէն ես ո՛չ մէկ խորհուրդ կուտամ այլ պարզապէս միջոց կը ցուցնեմ ծաղկատի աղջիկ մը ապուշութենէ ազատելու, և կ'ըսեմ թէ ինչ պիտի ընէի, եթէ ես ձեր տեղը եղած ըլլայի։ Եթէ օրիորդ Օռօռի վիճակն կը կարեկցիմ, ձեր պատճառաւ է, ապա թէ ոչ, իմ ի՞նչ փոյթս թէ ապուշ ըլլայ կամ խելագար։ Բայց ի՞նչ հարկ կայ վիճաբանելու։ Այն վայրկեանէն երբ Ամրիէն տը Վէրվէն մարդիզը, Բարիզու ցնծուն կենցաղասէրներէն մին, ծառանգաւորի նախապաշարումներ ունի, ա՛լ չենք կրնար զիրար հասկնալ։

—Շատ լաւ։

—Տարի մը, օրինակի համար, կարելի է զայն դնել ապահով տան մը մէջ ուր վրան կը հսկեն, ուր իւր վիճակին բարւոքման համար պահանջուած խնամքները ունիս։

—Քանիցս արդէն ըսած եմ ինքներիս թէ Ամրիէն չի կրնար Քօրսըլիէի մէջ փակուած մնալ, բայց զանիկայ հօրը տունէն առեւանգելը ծանր խնդիր է։

—Բայց միթէ կարելի՞ է հանդուրժել որ խմացականութիւն մը մարի, որ այդ տարաբաղդ աղջիկը ապուշութեան մատնուի։ Տեսէք, սիրելիս, երբ այնքան դիւրին է ձեզ անհուն ծառայութիւն մը մատուցանել անոր, ձեր տիրոջ նախապաշարումներով խղճալի կը դառնաք։

Մարգիզը վայրկեան մը լուռ մնաց, գլուխը կախ։ Դիւրին էր տեսնել որ ներսէն զգացումներ կատաղի մարտ մը կը մղէին իւր ներսիդին։ Դերակոմսն անոր վրայ յառած էր իւր կապարագոյն նայուածքը, մինչ չար ժպիտ մը իւր դողդողուն շրթունքը կը պրկէր։

—Ի՞նչ կ'ըսէք, հարցուց, երբ Ամրիէն վեր առաւ գլուխը։

—Ի հարկէ տարակոյս կը խոստովանիմ, թէ իրաւունք ունիք, տը Սանզա՛ք, պատասխանեց մարգիզը։

—Կեցցե՛ս, գոչեց դերակոմսը։

Եւ յաղթական ուրախութիւն մը փայլեցաւ իր աչքերուն մէջ։

—Այո՛, յարեց երիտասարդը, կը հասկնամ. պէտք է որ ամեն կերպ զոհողութեամբ Օռօռ գուրս ելլէ Քօրսըլիէէն։

—Շատ լաւ։

—Տարի մը, օրինակի համար, կարելի է զայն դնել ապահով տան մը մէջ ուր վրան կը հսկեն, ուր իւր վիճակին բարւոքման համար պահանջուած խնամքները կը տարուին։

—Սիրելիս, այդ ձեզ կը վերաբերի, յարեց դերակոմսը՝ կէս լուրջ կէս հեգնական ձայնով։ Երբ գործը այդ կէտին հասնի, այն ատեն կը մտածէք ըսելիքներդ։

Եւ մտովի կ'ըսէր։

—Նախապաշարման մնացորդ մը բան մը չէ։ Սէրը դեռ նոր ծնած է։ քիչ յետոյ պիտի հանի բուռն տարփանքն իր յիմարութիւններով ու կատաղութիւններով։ Ես իր կրակն հրահրելու միջոցը գիտեմ։

Ամրիէն խօսք առաւ։

—Սեղմ աղջիկը բնաւ դիտակցութիւն չունի կենաց վերաբերող բաներու։ զինքը հիմնովին կրթելու է։

—Բան մը ուսակից դժգոհ չպիտի մնաս, վրայ բերաւ դերակոմսը։

Եւ թեթեւ ծիծաղ մը արձակեց ակայներուն մէջէն։

Երիտասարդն ապուշութեամբ անոր երեսը նայեցաւ։ Զէր լսած կամ չէր հասկըցած։

—Սիրելի Ամրիէնս, ըսաւ դերակոմսն, իր լուրջ կերպարանը վերադառնալով, պէտք է որ ուրթ օրուան մէջ քու պաշտեցեալդ առեւանգուի իր բանտէն։

—Բայց գժուարութեանց խօսքը չես ըներ, տը Սանզաք։

—Ես կեանքիս մէջ մեծագոյն դժուարութեանց հանդիպած եմ։ Աւելորդ է քեզ ըսել թէ կրնաս վստահիլ իմ վրաս։ ես կ'օգնեմ քեզ։

(Շարունակ.)

ՆԱԻԱՊԵՏ ԱՐՀԻԴՈՒԻՔՍԸ

Կը յիշէ՞ք զԱրհիդուքս Յովհան Մայվա-Թոր, երեւելի զօրավար, որ պաշտօնական ինչ ինչ անցքերէ դժգոհ, Թողուց ո՛չ միայն զինուորական ծառայութիւնն այլ նաեւ իւր ամէն տիտղոսներն և իրաւունքներ իբրեւ անդամ կայսերական գերդաստանին Աւստրիոյ, հասարակ անհատ մ՚եղաւ Յովհան Օրթ անուամբ, և իւր օրապահիկը նաւապետութեամբ ճարելու ձեռնարկեց։

Այս եզական մարդ յուլիս 11 ին Սէնթ Մ-էյ-էրէ առեւտրական նաւով Մոնթէվիտէյէ (Ուրուկուէյ, Հարաւային Ամերիկա.) ճամբայ ելած էր Վալփարէզօ (Քիլի) երթալու համար, ուստից բոլորակ (կէ-ֆէյէ) առնլով, Եւրոպա պիտի բերէր։ Բայց անկէ ի վեր ո՛չ իրմէ լուր կայ, ո՛չ իւր նաւէն։ Ուստի, բուռն մտահոգութիւն կը տիրէ Վիեննայի մէջ, ուր չէր կրնար մոռցուիլ Յովհան Մայվա-Թոր։

ՃԻԶՈՒԻԹԲ Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Գերման կաթոլիկներ տեղ տեղ գումարուածներ ընելով կը խնդրեն որ ճիզուիթի Միաբանութեան թոյլ տրուի Գերմանիա վերադառնալու։ Բայց, ինչպէս անցեալները Պաւիերայի կաթոլիկ կառավարութիւնը, վերջերս ալ Վիլհէլմ Կայսր բացարձակ կարծիք յայտներ է թէ այս Միաբանութեան Գերմանիա վերադառնալն ամենուին չուզեր։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՈՒՆԻ ԱՄՈՒՍՈՒԹԻՒՆ

Եւդոկիայէն հոկտ. 14 թուականաւ կը հաղորդեն մեզ հետեւեալ դէպքը որ Հաճնոյ բռնի ամուսնութիւնը կը յիշեցուցնէ։

Սեպտ. 30ի գիշերը, երբ ըստ տեղական սովորութեան, Թաշճեան Մանուկ իր ընտանիքն ամբողջ հետն առած թիւթինի արտը կ՚երթայ թիւթիւն կոտրելու, յանկարծ Կիւրիւնեան Վարդերեսի որդի Ստեփան եօթն կամ ութ գինեալ ընկերներով կը յարձակի այդ ընտանիքի վրայ և Երանուհին բռնի կ՚ուզէ խլել, և կը յափշտակէ խեղճ կոյսն առանց անսալու խեղճ էակի ընդդիմութեանց և ողբալի աղաղակներուն, ձեռքը թողլով այն թուփերն ու մացառները, որոց կառչած կ՚ուզէ ինքզինք չը յանձնել այդ առեւանգիչներու ձեռք։ Հայրն և ընտանիքն ի զուր կ՚աղաղակեն, եւ յուսահատ ճիգեր կը թափեն, դրացի արտերէն ի զուր յօգնութիւն կը փութան, հրացաններու եւ դաշոյններու հարուածներէն սարսափահար ամէն ոք խոյս կուտան, հօր մտաներն կը կորսին, եւ սակայն դարձեալ կը տարուի երանուհին։ Ստեփան, իրեն ընկերացող Ալիքսանի եւ Մէհմէտ չաւուշ օղլուի տան մէջ, դարձեալ զինեալ մարդոց միջոցաւ, Հէբէկի մէջ պաշտօնավարող մի գիւղացի քահանայ Ահարոն անուն, բռնի իւր տունէն հանելով կը տանին եւ բռնի պսակել կուտան։

Ցաւշատակուած գիշերն աղջկան մեծ մայրը լսելով այս ցաւալի դէպք կաթուածահար կը լինի և կը մեռնի երեք օրէն։

Հէբէկի ամբողջ հասարակութիւնն յուզեալ է այս քսանմեկի առեւանգումէն և կառավարութիւնը փութոյ պնդմամբ կը փնտռէ առեւանգիչներն, որք կը մնան փախստական, միայն առեւանգումէն անմիջապէս վերադարձողները ձերբակալուած են։

Ժողովուրդ և Հէբէկի Թաղ. խորհուրդ առ հասարակ ամենն ալ բողոքներ ղրկած են յԱգդ. Առաջնորդարան, Հայրն անձամբ գալով բողոք բարձած է։ Վարչութիւնն Հէբէկի մէջ մի քննիչ մանաւանդ յանձնած է քննել այս խնդրոյ ստուգութիւնն եւ տեղեկագրել, և Երանուհին անձամբ ատ կանչած է դիտալու թէ, աղջկան կամաց հակառա՞կ գործուած է այդ պսակադրութիւն, զի հայրը կը պնդէ թէ, «Երանուհին յօժարակամ կը գրկէ մահն և չի հաճիր երբէք ամուսին լինել Ստեփանի»։

Քէօսթէնճէի Տ. Գաբրիէլ քահանան որ երկիրս Կրօնական ժողովոյ որոշմամբ մայրաքաղաքս կոչուած էր, այս անդամ բոլորովին թողլով Քէօսթէնճէի ազգ այնոց հովութիւնը, ընտանեօք մայրաքաղաքս եկած է։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԵՐ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆԻ

Սուրիական Ցրիպոլոյ կառավարիչ անուանեցաւ Մէհմէտ էֆէնտի, նախորդ տպագրական տեսուչ և նախորդ օգնական կուսակալի Այտընին։

Պետական խորհրդոյ վերաքննիչ և վճռաբեկ ատեաններու առաջին օգնական անդամ անուանեցաւ Հաճի Ազիզ Մահմուտ պէյ, որ ցարդ փոխանորդաբար կը վարէր այդ պաշտօնը։

Պետական խորհրդոյ վերաքննիչ եւ վճռաբեկ ատեաններու օգնական անդամ անուանեցաւ Մէհմէտ Ալի պէյ։

——

Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Էվգաֆի նախարարութեան Մահլիւլաթի տնօրէն Ֆարիզ պէյի։

Սանիյէ Միւթէմիզի աստիճան՝ Եանեսի Իտարէի ժողովոյ անդամ Սաբրի պէյի և Բ. Դրան Արտաքին Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Մէհմէտ Լմին էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Բ. զօրաբանակի հեծելազօրաց Միրլիվաներէն Իսմայիլ փաշայի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Ռէթիմօ (Կրէտէ) գաւառին զինուորական ջրընջեալ ատենի նախագահ գնդապետ Հասան Հագգը պէյի։

Երրորդ կարգի օսմանիյէ՝ Պասրայի երեւելիներէն Հաճի Ահմէտ Նիամէ էֆէնտիի։

——

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Էրէյլիի մետրապոլիտն երէկ առաւօտ Մեծ-Եպարքոսին ապարանքը գընաց ի նշան Թաղ եւ տեսակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

——

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Սերպիական կառավարութիւնը Թէոֆ. պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Սէլանիկի կուսակալ Դալիպ փաշայի և նոյն պատուանշանի չորրորդ աստիճանն՝ Աթէնքի օսմանեան դեսպանատան երրորդ քարտուղար Մէհմէտ Նապի պէյի։

Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանաց գործածութիւնը։

——

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Այս շաբաթ օր կայս. անձնական Դանձուն նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Վսեմ. Յակոբ փաշայի։ Սոյն յանձնաժողովը կը կազմէին Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Վսեմ. Բարի փաշա, ասիական երկաթուղեաց արտօնատէր Պ. Քաուլա և տնօրէն Պ. Քիւլման։

——

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՑՆՈՐԻՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

Մալթայի օսմանեան հիւպատոսարանը ծանուցած է արտաքին գործոց նախարարութեան, թէ կղզւոյն իշխանութիւնն հետեւեալ որոշումը տուած է Սուրբիայէն և Արշիպելագոսէն հասնող նաւուց Նկատմամբ։

1. Սուրբիայէն եկող նաւերն իրենց մեկնումէն 30 օր ետքը միայն պիտի կրնան Մալթայի Նաւահանգիստն հասնիլ։

2. Արշիպելագոսի նաւահանգիստներէն եկող այն նաւերն որք բժիշկ չունենան, Մալթա հասած ժամանակնին բժշկական այցելութեան պիտի ենթարկուին։

3. Այդ նաւերու ուղեւորք պարտաւոր են ապացուցանել թէ իրենց Մալթա ժամանման առջի 30 օրերուն մէջ Սուրբիա դտնուած չեն։ Հակառակ պարագային մէջ, թոյլ չպիտի տրուի անոնց ցամաք ելլել։

——

ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հաղորդուած կայս. Իրատէ մը կը հրամայէ պատրաստել Մուտանիա–Պրուսայի և յարակից երկաթուղոյ գծերու շինութեան մենաշնորհի պայմանագիրն ու յանձնառութեանց տետրը։ Այդ գիծ՝ Պրուսայէն անդին սովորական բացութիւն պիտի ունենայ։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան արհեստագիտական ճիւղն զբաղած է յիշեալ ծրագրոյն քննութեամբ, զոր յետոյ Մեծ-Եպարքոսին պիտի մատուցանէ։

——

ԱՆԴԻ. ՆԱԻԱՏՈՐՄ

Իզմիրէն կը գրեն թէ Միջերկրականի անգլիական նաւատորմի մէկ մասն, ընդ հրամատարութեամբ դերծովակալ Լորա Ուոլթըր Քէրի, յիշեալ նաւահանգիստն հասեր է անցեալ ուրբաթ օր։ Այդ նաւատորմիկ կը բաղկանայ Թը-ֆ-էյ-ր, Օ-Բը-էյ-, Քօլ-----և Տրէյնօֆ մարտանաւերէն։

——

ՊԵԼԿՐԱՏԻ ՋՐԱՄԲԱՐՆԵՐԸ

Վեհ. Սուլթանի բժշկապետ Մավրոյէնի փաշա, ընկերակցութեամբ կայս. բժշկական ընկերութեան նախագահ Տր. Սգէքուլիի եւ մէկ քանի անդամոց, այս կիրակի օր Պելկրատի ջրամբարներն այցելեցին ջրերու զբաղման նոր եղանակ մը ուսումնասիրելու համար։ Այդ գործողութեան շնորհիւ առողջարար հանգամանք մը պիտի ստանան այդ ջուրեր։ Այս այցելութիւն կատարուեցաւ բժշկական ժողովոյ մէկ նստին մէջ տրուած որոշման մը համաձայն, եւ կատարուած ուսումնասիրութեան արդիւնքը պիտի տեղեկագրուի առ որ անկ է։

——

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն, շաբաթ օրը ժամ 10էն մինչեւ կիրակի օրուան ժամ 10, Հալէպի մէջ հնտախտի երկու մահեր պատահած են, Էալիպի մէջ՝ 1, Ուրֆայի մէջ՝ 2 և Այնթապի մէջ՝ 1։ Ուրբաթ օրն Անտիոքի մէջ՝ 27, Այնթապի մէջ՝ 3 և և Ուրֆայի մէջ՝ 2։ Շաբաթ օրն Համայի մէջ՝ 30։

Հոկտեմբեր 20ին Իսկէնտէրունէն քսան վայրկեան հեռուն դտնուած Գարաաղաճ անուն տեղը մարդ մը հնտախտէ բռնուելով մեռած է։

Առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան օրէնսդէտ խորհրդականի օգնական Յովհաննէս էֆէնտի Գարտաշեան՝ իւր սոյն պաշտօնը պահելով հանդերձ՝ Ապահովութեան Մնտուկի փաստաբան անուանուած է Համտի էֆէնտիի տեղ։

—Հանքաց ժողովոյ անդամ Եուսուֆ պէյ որ Տարտանէլ գնացած էր քննելու համար այն կողմերը երեւան ելած ածխահանքերը զորս Թնդանօթարանի վերատեսչութիւնը կայս. անձնական Դանձուն նախարարութեան Թողած է, մայրաքաղաքս դարձաւ և իւր տեղեկագիրը մատոյց ձեռնհաս իշխանութեան։

—«Պանք որ Բօնսթանթինօպլ» դրամատունը որոշած է մասնաճիւղ մը հաստատել ի Պէրլին և անոր տնօրինութիւնն յանձնել Պ. Բարատաբի։

—Սէլանիկի նահանգին մէջ գտնուող Բրաուչդայի լճին և տրամայի չրջակայ ճահիճներուն ցամաքեցուցման արտօնութիւնը 30 տարուց համար Զէհիրզատէ Ահմէտ պէյի յանձնող կայս. հրովարտակն արտօնատիրոջը յանձնուած էր, և պայմանագիրն ու յանձնառութեանց տետրն ստորագրուելով փոխանակուեր են։

ՀԱՆԴԻՍ ԲԱՑՄԱՆ

ՆՈՐԱԿԱՌՈՅՑ ԿԱՅԱՐԱՆԻՆ ՍԻՐԲԷՃԻԻ

Սիրբէճիի երկաթուղոյ նորակառոյց կայարանին բացումն երէկ տեղի ունեցաւ մեծ հանդիսիւ։ Միջօրէին յատուկ կառախումբ մը, որ առաջին կարգի վագոններէ կը բաղկանար, հրաւիրեալներն առնլով հին կայարանէն՝ տարաւ մինչեւ Ախորգաբու, ուր Սիրբէճիէն ուրիշ վայրաչարժ մը դասնիներով ու դրոշակներով զարդարուած, եկաւ եւ կառախումբն առաջնորդեց նոր կայարանին մէջ, որոյ թէ՛ ներքին եւ թէ արտաքին կողմերը զարդարուած էին բազմաթիւ դրօշակներով և գավնեայ կամարներով ու ծաղիկներով։ Հրաւիրեալք հոն իջան կառախումբէն եւ մէջտեղը կեցան ուր բոլոր ներկայից լուսանկարները հանուեցան։ Հրաւիրեալք քիչ մը յառաջանալով երկաթուղոյ գծին վրայ կեցան ուր Բ. Դրան ազօթարար Իպրահիմ էֆէնտի ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց եւ բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի եւ ներկայք «Ամէն»ներով պատասխանեցին։ Նոյն միջոցին եօթը ոչխարներ զենուեցան երկաթուղոյ գծին վրայ։ Յետոյ հրաւիրեալք կայարանին ամէն մասերն այցելեցին եւ առաջնորդուեցան Ա. Բ. կարգի ուղեւորաց սպասելու յատուկ սրահն, ուր 200 հոգւոյ չքեղ սեղան մը պատրաստուած էր։ Սրահը զարդարուած էր ծաղիկներով եւ դրոշակներով։ Հրաւիրեալք պատուասիրուեցան 5-6 տեսակ համադամ կերակուրներով և այլ և այլ ըմպելիներով ու պտուղներով։

Սեղանն աւարտելու պահուն ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշա ոտքի ելլելով գրաւոր բանախօսութիւն մը ըրաւ և ըսելով որ Վեհ. Սուլթանի ամենամեծ փափաքն է իւր երկրին ու ժողովրդեան յառաջդիմութիւնն, բարգաւաճումը և անդորրութիւնը և յարելէ յետոյ թէ Ն. Կ. Վեհափառութեան գահակալութեան օրէն ի վեր բազմաթիւ հանրօգուտ շինութիւնք և հաստատութիւնք ձեռք բերուած են և թէ այս գեղատեսիլ ու հոյակապ կայարանն ալ մին է այդ հանրօգուտ շինութեանց, շնորհակալութիւն յայտնեց այդ հաստատութեան աշխատող անօրէններու և այլոց և իւր խօսքն աւարտեց ջերմ բարեմաղթութիւններ ընելով վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի։ Ներկայք երկրկին անգամ գոչեցին «կեցցէ՛ Վեհ. Սուլթան»։ Սեղանն աւարտելով հրաւիրեալք մեկնեցան շնորհակալութիւն յայտնելով երկաթուղոյ ընկերութեան տնօրէնութեան իրենց եղած պատիւներուն և սիրալիր ընդունելութեանց համար։

Սոյն հանդիսին ներկայ հրաւիրեալք էին Ներքին գործոց նախարար Միւնիր փաշա, Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Բաքի փաշա, Մաքսային վերատեսուչ Հասան Ֆէհմի փաշա, կայս. Թիկնապահ Մահմուտ Համտի փաշա, Հեռագրատան և Թղթատարական վերատեսուչ Հասան Ալի էֆէնտի, Պէրթրամ էֆէնտի, աւստրիական դեսպան Պառոն տը Քալիչէ, առաջին Թարգման Պառոն տը Գալ, դեսպանատան գլխաւոր պաշտօնեայք, Օսմ. Կայս. Պանքայի ընդհանուր տնօրէն Սըր Էտկար Վէնսընդ, տնօրէն Պ. Լաֆիւանդ, Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան բարձրաստիճան պաշտօնատարք, արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան ներկայացուցիչ Պ. Հառցիատէի, տնօրէն Պ. Կաւսօլց, գծերու և շինութեանց ընդհանուր երկրաչափ Պ. Օբէման, մեքենաներու ընդհանուր երկրաչափ Պ. Կոլտշմիտքը, առեւտրական գործառնութեանց ընդհանուր քննիչ Պ. Միւլէր, կառախումբերու երթեւեկութեանց ընդհանուր քննիչ Պ. Բոլիւս, ընդհանուր հաշուակալ Պ. Ալֆրէտ, իրաւագէտ խորհրդական Միհրան էֆէնտի Ինճէեան, քարտուղար Պ. Ալվայր, շինութեանց քննիչ Պ. Ֆրէտերիք, շահագործման քննիչ Պ. Տրբէռուա, կայարանին ճարտարապետ Պ. Եասմունտ և օգնական ճարտարապետ Պ. Ցոլէռ։

Նոր կայարանն այսօրուընէ սկսեալ բացուած է։

. . .

ԿԱՑԱՐԱՆԻՆ ՇԻՆԸԸ

Կ. Պոլսոյ երկաթուղւոյն ուղեւորաց նոր կայարանն, որ արեւելեան երկաթուղեաց ընկերութեան կողմէ ծրագրուած և գործադրուած էր, սկսաւ կառուցուիլ 1888 յունվարին, յատակաձեւերն Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան կողմէ վաւերանալէ յետոյ։ Մասնաւոր պարագաներու պատճառաւ, գործս շատ երկար պիտի ըլլայ թուել ասա, հարկ եղաւ երկու անգամ կառուցման աշխատութիւնները դադրեցնել և այս դադարում տարի մը տեւեց։ Այսպէս 1890 հոկտեմբերին կարելի եղաւ շինութիւնն աւարտել։

Նոյն իսկ շէնքին կառուցումը մեծամեծ դժուարութեանց բաղխեցաւ, որովհետեւ գետինը շատ գէշ տեսակէ էր։

Արդարև, ձեռք բերելու համար այնպիսի հիմ մը որ կարող ըլլայ տանիլ շէնքին ծանրութիւնն՝ հարկ անհրաժեշտ դատուեցաւ հողը փորել ամենամեծ խորութեամբ եւ աւազով լեցնել փորուած տեղերը, գործողութիւն մը, որ արդէն գերազանց արդիւնքներ տուած է նմանօրինակ պարագայից մէջ թէ՛ հոս և թէ՛ յԵւրոպա։

Նոր կայարանը չորս գծեր ունի, որոց առաջինը մեկնման և չորրորդը ժամանման համար, մինչդեռ մէջտեղը գտնուած երկու գծերը պիտի ծառայեն իբրեւ կայարան պահեստի կառախումբերու։

Ժամանման և մեկնման յատուկ սանդուղներն, որոց առաջինը Ա. գծին կը տանի և երկրորդ Դ. գծին, ծածկուած են իւրաքանչիւրն երկաթէ առաստաղով մը ունենալով ընդ ամենը 300 մեդր երկայնութիւն։ Համանման շինուած մը, աւելի լայն, սանդուղներու երկու ծայրերը կը միացնէ Սիրբէճիի փողոցին կողմն և կը ծածկէ փոքր չէնք մը, որ կը պարունակէ մաքսատան, թղթատարատան, հեռագրատան, ոստիկանութեան և այլոց գրասենեակները։ Այս չէնք Սիրբէճիի փողոցէն զատուած է 200 քառակուսի մեդր քարայատակ հրապարակէ մը որ իբրեւ կայարան պիտի ծառայէ հրապարակի կառքերուն։

Բուն իսկ կայարանի չէնքը կառուցուած է մեկնման յատուկ սանդուղին եւ մտից ճամբուն մէջտեղը։ Շէնքը կառուցուած է մավրիտանական ճաշակով, պատուանդանը կառնիթ քարէ և ճակատը՝ մարմարէ ու Մարսիլիոյ քարէ։ Երկայնութիւնն է 97 մեդր և լայնութիւնը՝ 22։ Շէնքին մէջտեղը կառուցուած է քառակուսի մեծ գաւիթ մը 19 մեդր բարձրութեամբ։ Գաւիթը ծածկուած է գմբեթով մը որոյ ներքին դրուագը դիւթական տեսարան մը կ՚ընծայէ։ Երկու քովերը կան երկու փոքր աշտարակներ, որոց վրայ ժամացոյցներ դրուած են։ Գաւիթը կը պարունակէ տասնակ վաճառելու յատուկ երկու խցիկներ, բեռներու յատուկ ուրիշ երկու խցիկներ, արգելարգելի և դռնապանի յատուկ սենեակներ։ Գաւիթէն սպասելու յատուկ սրահները կերթցուի բաւական լայն ներբանցքներու միջոցաւ։ Զախ կողմի ներբանցքը կը տանի Ա. և Բ. կարգաց սպասելու յատուկ սրահն, իսկ աջ կողմինը՝ Գ. կարգի սրահը։

Սպասելու յատուկ սրահներն, որք շինուած են միջին չէնքին գլխաւոր մասին մէջ և կը միացնեն գաւիթն չէնքին երկու թեւերուն հետ, ունին իւրաքանչիւրը 261 քառակուսի մեթր տարածութիւն և 8 մեթր բարձրութիւն։ Այդ սրահներու իւրաքանչիւրին մէջ կան բոլորովին նոր դրութեամբ խիստ մեծ երկուքական վառարաններ ձմեռուան համար։ Իսկ ամառը ուղեւորք պիտի կրնան սրահին առջեւ գտնուած պատշգամներն ելնել և անտի վայելել ծովու վրայէն փչող զովարար զեփիւռը։

Պատշգամներու հակառակ կողմը կան դուրս ելնելու յատուկ դուռներ, մեկնման յատուկ սանդուղին վրայ։ Այս դուռներէն կ՚երթցուի նաեւ թղթատարատան ու մաքսատան յատուկ մասերն, ինչպէս նաեւ ժամանման յատուկ սանդուղն, որ դէմ առ դէմ կը գտնուի։

Իւրաքանչիւր սրահ կը պարունակէ անջրպետներով զատուած յատուկ տեղեր, որք վայելչապէս կահաւորուած են և պիտի յատկանան Թուրք կանանց։

Սպասելու յատուկ սրահներու երկու թեւերը կը պարունակեն հետեւեալ մասերը։

Առաջինը՝ Սիրբէճիի փողոցին կողմինը՝ գեռնայարկին մէջ կայարանապետի ուրիշ սենեակներ, որոնց մասնաւոր պաշտօնէից գրասենեակներն և առաջին յարկին մէջ շահագործման քննիչին գրասենեակներն, զոր այժմ գրաւած են առեւտրական գործառնութեանց գրասենեակները։

Երկրորդն՝ հին պալատան կողմինը՝ կը պարունակէ գեռնայարկին մէջ մէկ քանի մասնաւոր սենեակներ և առաջին յարկին մէջ կայարանին մէջ ծառայող պաշտօնէից բնակարանները։

Գեղեցիկ պարտէզներու վերածուած են չէնքին դէմն ու քովը գտնուած պարապ գետինները և այսպէս սիրուն շրջանակ մը կը կազմեն այդ գեղատեսիլ չէնքին շուրջը։

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ

ԲԵՐԱՑԻ

Շաբաթ գիշերուան փայլուն յաջողութեան վրայ և հասարակութեան խնդրանօք՝ ֆրանսական նորակազմ խումբը այս գիշեր երկրորդ անգամ ըլլալով պիտի ներկայացուցէ

ԿԱՐՄԷՆ (CARMEN)

Անոնք որ շաբաթ գիշեր տեղ չէին կրցած գտնել ի Նոր Թատրոն, այս գիշեր կրնան վայելել այս սիրուն օրէրէթը լսելու հաճոյքը։

ՀԵՌԱԴՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀՄԱՆՑ ԽՆԴԻՐ

ՐԷՕՎԷՆ, 3 Նոյմ. — Ռէօշէրէ Զայրեռէ, Ցունաց Պատրիարքին խնդրոյն վրայ խօսելով, առաջնակարգ օսմանեան պաշտօնեաւորի մը հետեւեալ խօսքերը կ՚արձանագրէ։

«Ի Թուրքիա օրթոտոքս եկեղեցիները փակելով Ցունաց Պատրիարքին ի գործ դրած միջոցը չատ մեկնութիւն կը վերցնէ Թուրքիոյ յոյն ժողովրդին մէկ կարեւոր մասին կողմէ։ Ցայտնի չէ թէ ի՞նչ շարժառիթէ մղեալ Պատրիարքն այնքան ծանր տնօրինութիւն մ՚ըրաւ։ Ցոյն եկեղեցին երբեք չէ հաւածուած օսմանեան կառավարութեան կողմէ։ Օրթոտոքս պաշտաման կիրառութիւնն արգելքներու չէ ենթարկուած, որպէս կը լսի Եւրոպոյ քանի մը երկրաց մէջ՝ տիրող կրօնէն տարբեր կրօններու մասին։ Ցոյն կղերին հետ միշտ յարգանօք կը վարուինք։ Թուրք կառավարութիւնն ու ժողովուրդն ամէն ժամանակ կը յարգեն եկեղեցիներն։ Ցունական պաշտաման ամէն արտաքին արտայայտութիւնք, ինչպէս թափոր, երգեցողութիւնք, կը յարգուին և մինչև իսկ կը պաշտպանուին Թուրք կառավարութեան կողմէ։ Առանձնաշնորհմունք որոց վրայ այնքան կը խօսուի ժամանակէ մ՚ի վեր՝ վերահաստատեցան և ճըշդուեցան։ Ուստի, օրթոտոքս հասարակութեան ստուար մեծամասնութիւնը խստիւ կը քննադատէ Պատրիարքին ընթացքը, զոր եկեղեցական կանոնաց հակառակ կը համարին՝ զի Պատրիարքն իրաւունք չունէր արգելքի ներքեւ դնել (կամ փակել) Թուրքիոյ եկեղեցիներն այնպիսի պատճառներով որք կրօնական վարդապետութեանց վերաբերող նկատումներու վրայ չեն հիմնեալ։»

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ

ՄԻՒՆԻԽ, 3 Նոյմ. — Ռէյթէր-ի Զայրեռէ կը հաւաստէ թէ Ցունաստան յոյժ ապահովիչ յայտարարութիւններ ըրած է իւր արտաքին աշխարհավարութեան մասին։

ԴԷՊԵՐԸՆ Ի ՍԵՐԲԻԱ

ՊԵԼԿՐԱՏ, 3. — Զարեւիչն, իւր յԱրեւելս ուղեւորութեան առթիւ, պիտի այցելէ եղեր Ալեքսանդր թագաւորին։ Բայց պաշտօնական լուր չկայ դեռ։ —Սերպիոյ Ս. Սինոդին Նիստերն սկսան. Ամէն անդամք ներկայ էին։ Կը հերքուի ռուս Լրագրաց այն լուրը թէ Սինոդը մտադիր է եղեր եկեղեցական գիրքերը թարգմանել (արդի սերպերէնի)։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՍՈՖԻԱ, 3. (Ա. Հ. Գ.)—Զրոյց կայ թէ Պ. Սթամպուլով կառավարական պաշտօնեներ առաջարկեր է Փարիզ և Զուիցերիայէ մեկնած քանի Ռուսերու։

ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄՍԸ

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ, 2.—Ֆրանսայի արքայական գերդաստանին պետը Բանտայէն և Միացեալ Նահանգներէն մեկնեցաւ՝ Անգլիա վերադառնալով։

ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՑԱՆԳԼԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ, 3.—Երէկ բովանդակ Անգլիոյ մէջ քաղաքային ընտրութիւնք կատարեցան։ Արդիւնքները մասնակի ծանօթ են ցայս վայր։ Շէֆիլտ, Պրիսթոլ, Բարտիֆ և Լիվրփուլ ընտրեցին ազատական կուսակցութեան պատկանող քաղաքային խորհրդականներ, իսկ Մանչէսթր, Լիտս և Սալֆորտ պահպանողականներ։ Գործադրոր ընտրելիք չշաղոնցան ի Նիւքասլ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԳՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 23 Հոկ.

Օսմանեան Քոնսոլիտէ

Կրէկ երեսկայ գոց. (Պիսց. Ն. Պերթ	19 33
Ռուսական բաղուկցու	19 29
[illegible]	19 28 1/2
Թաղվիրքեր Օսմանիէ երեկ երեկոյ [Գ. կ.]	79 36
» » ժամ 5ին «	79 26

ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՐԺԵՔԱԳԻՐ

[illegible]	Ա. Պերթ	41 1/4
»	Բ. »	22 7/8
»	Գ. »	19 29

ԲԱՆԿԱՆՈՏԱՐՈՒ

Յունիքէ յէնէրալ	Անգլ. Լ.		5 0
Գրեան Դէնէրալ	Օսմ.	»	9 25
Պանք տը Գոնս	»	»	6 36
Ոսմ. Շոնմէ էվայէոր	»	»	4 35
Թրամուէյ	»	»	525
Բանքէ դ՚Էրիթանտի		Ֆր	78 3/8
Բանքէ դը Լավանթ		Գ. կ.	142

ԸՆԹԱՑՔ ԳՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ՊՊ.	100
20 Ֆրանքոց	»	86 39
Անգլիական ոսկի	»	109 35
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	106 30
Իմպերիալ	»	91 25
Քրիմիզ	»	51 12
Բուպլի Թղթագրամ	»	7 58
Մէջ. արժէք (ասրը)	»	107 29
Գ. Եղեռց	»	102 80
Լիրեղոց	»	102 20
Պէթալիր	»	100
Թասէնիկ	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 3 Նոյեմբեր, ժամ 3 վայր 50 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	94 37 1/4
» » 4 1/2 %	105 02 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ Պերթ Դ.	18 20
Օսմանեան երկաթուղի	79
» Բէժիի բաժնեթուղթ	306 25
Պանք Օթոման	620
Դրէսֆի Լիոնէ	790
Իտալական Ռանթ 5 %	93 82 1/2
Էկիպտական 5 %	460
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	407 50
Եգիպտական միացեալ	494 25
Պանք տը Բարի	860
Ոսմ. մար. արժէթուղթ	455
Պուէնոսի ջրանցք	2395
Ոսմանեան արտաքին	75 3/4
Ռիո Թինթո	607 50
Մեռիսիոս	698 75
Զէր Լանտրոյի վրայ	25 26 1/2

Լոնտոն, 3 Նոյմ. ժամ 6 վայր — երեկոյ

Անգլ. քոնսոլիտէ		94 9/16
Ոսմ. »	Պերթ Դ.	18
» »	» Ա.	41 1/4
» »	» Բ.	22 7/8
» »	» Գ.	18
Փոխառութիւն 1877		100 1/4
Պանք Օթոման		14 5/8
Եգիպտական միացեալ (ինթիֆիտէ)		95 3/16
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) նոր		91 3/16
Ռիո Թինթո		24 1/2
Խանսական (փոխառ. Բոլիվիա)		102 3/4
Էկիպտական 5 %		90
Մեսսորոլ »		73
Իտալական 1889		97 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 28 1/2

Վիէննա, 3 Նոյմ. ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	37 70
» Բէժիի բաժնեթուղթ	134
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	115 40

Պերլին, 3 Նոյմ. ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 32 1/2
Բուպլի Թղթագրամ	246 50
Օսմանեան երկաթուղի	80 30
Օսմանեան քոնսոլիտէ Պերթ Դ.	18 10

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 3 Նոյմ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	94 7 1/2
Օսմանեան քոնսոլիտէ Դ.	18 22 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	79
Օսմ. Բէժի	306 25
Բրիօրիթէ Թիւրք	407 25
Օսմ. Մաքս. արժէթուղթ	— —
Պանք Օթոման	618 75
Ռիո Թինթո	605

ԴԱՏԱՍՏԱՆ

ՀԱՅ ՍՍՊԱՍՏԱՆԵԼՈՑ

(ՎԱՆԵՑԻ ՊԱՂՏԱՍԱՐԻ ԴԱՏԸ)

Երէկ եղ՝ ունադատ ատենին առջև տեղի ունեցաւ դատաստանն վանեցի Պաղտասարի, անդամ այն եղեռնական խումբին որ Նպատակ ունի Հայաստան մը կազմակերպելու երեւակայական գաղափարն իրագործելու, հայ հասարակութիւնը կայս. կառավարութեան դէմ գրգռելու և սպաննելու զանոնք որք չեն համակերպիր իրենց։

Այս Պաղտասար կեղծանունն բանտը գացած էր տեսնելու համար իւր եղբայրը՝ Հաճի Աւետիսն՝ որ կեղծ հեվալէներու խնդրոյ մ

որ կը բաղկանայ փոխ-Նախագահ Իզզէթ պէյէ, անդամ Ակեահ էֆէնտիէ ու օգնական անդամ Սէյտ էֆէնտիէ, ի նիստ գումարեցաւ ի ներկայութեան նոյն ատեանի ընդհանուր դատախազի օգնական Հագգը պէյի և նկատողութեան առաւ ընդհանուր դատախազի 4 հոկտ. 306 թուական գրագրին, որուն կցուած էր նաեւ Պոլսոյ հարցաքննիչ դատաւորին որոշմագիրն ինչպէս նաեւ այլ գրութիւններ։

Հարցաքննիչ դատաւորին որոշմագրոյն համաձայն, օսմանեան հպատակ 32 տարեկան վանեցի Պաղտասար Սարգիսեան ամբաստանուած է թէ օգոստոսի 30րդ օրը կեդրոնական բանտը գնացած ըլլալով տեսնելու իւր եղբայրը Հաճի Աւետիսն՝ որ կեղծ հէվալէներու խնդրոյ մը առթիւ բանտարկուած էր, վրայէն գտնուած է հայերէն գրութիւն մը և յետոյ տունը խուզարկուելով գտնուած են նաեւ ղնասակար գրութիւնք։ Կատարուած հարցաքննութիւններէ հետեւեալ պարագայք երեւան ելած են։

Պաղտասար իւր եղբայրը տեսնելու համար կեդրոնական բանտէն ներս մտած պահուն, իւր վրայ գտնուած թուղթերն եւ այլն ըստ սովորութեան դռնապանին կը յանձնէ։ Այդ թուղթերուն մէջ հայերէն գրութիւն մը տեսնուելով, դռնապանը կուզէ բանտի տնօրէնին ցոյց տալ, սակայն Պաղտասար այդ թուղթը ոչնչացնելու համար բերանը կը նետէ։ Յետոյ տնօրէնին ներկայութեանը հարցաքննուած պահուն խնդիրը երեւան կելնէ եւ թուղթը բերնէն կը հանուի։ Պաղտասար կըսէ թէ իւր սիրուհւոյն կողմէ ղրկուած նամակ մը ըլլալով ամաչելուն պատճառաւ ոչնչացնել ուզած էր եւ այդ կերպիւ կը մեկնէ նամակին պարունակութիւնը։ Պաղտասար այդ թուղթը չափէն աւելի ծռած ըլլալով, կտոր կտոր բերնէն կը հանուի եւ ոստիկանութիւնը կտորները միացնելով ուրիշ թուղթի մը վրայ կը փակցնէ։ Այդ թուղթ թարգմանուելով կը տեսնուի թէ «Մ. Մուրատեան» ստորագրութիւնը կը կրէ եւ թուականն է 28 օգոստոս 1306։ իսկ պարունակութիւնն է հետեւեալը։

«Սիրելի կայծիկս Վարազդատ երկիւղէն փախաւ։ բնաւ միտքէն անցած չէ թէ իւր ընկերաց կողմէ ձեռք կը տրուի, որովհետեւ կարելի չէ կասկածիլ ձեզ հետ եղած բանակցութենէն։ Եթէ յանձնարարուելու համար մարդ գտնուի ուղղակի վարդանին յանձնեցէք։ Այդ առաջնորդներով մեր գործին ընթացքը լաւ է։ Այս ալ իւր բաժին ընդունեց, սակայն մեզք որ չկրցաւ իւր բոլոր պահանջքն առնուլ։ Հարկաւ ուշ կամ կանուխ մեր պարտքը կը կատարենք։ վտանգի մէջ չենք։ ապա հովութեան մէջ ենք։»

Այս գրութեան մէջ գործածուած է նաեւ Յուդայ բառն իբրեւ հմանիչ մատնիչ բառին։ Գրուածքէն եւ դէպքերէն հաստատուած է թէ այս Յուդան է Տաճատ վարդապետ, որ օգոստոս 28 ին կէտրի Փաշայի եկեղեցւոյն մէջ վիրաւորուած էր սպաննուելու նպատակաւ եւ սակայն մեռած չէր։

Պաղտասարի տան մէջ գտնուած գրութիւնները կը պարունակեն «Հայաստանի և «Վարդան»ի երեւակայական անունաց համարգովեստներ, «Հայոց սպարապետ կարգուելով, սպաներն ի զէն կը կոչէ» խօսքն և այլ այդ կարգի ղնասակար խօսքեր։ Պաղտասար հարցաքննուելով պատասխանած է թէ իւր գոված այդ Վարդանն հազար տարի առաջ Հայոց թագաւորն էր։ Նոյնպէս գտնուած է ի Դամասկոս աքսորեալ Պողոս Նաթան անուն խրոովարարի մը Նամակն, որով կ'ըսէ թէ Դամասկոսի մէջ թէև 60 տնուորի չափ հայեր կան, սակայն ամենքն ալ անզգայ և անպիտան մարդեր են։

Պաղտասարէն հարցուած է թէ այդ գրութեանց մէջ նշանակեալ Վարազդատն ու Վարդանն և ստորագրութեան տէրերն որո՞նք են, սակայն Պաղտասար չէ ըսած թէ որոնք են այդ մարդիկ, հետեւաբար հաստատուած է թէ այդ նամակը գրած է մին անդամներէն այն եղեռնական խումբին, որ նպատակ ունի Հայաստան կազմելու երեւակայական գաղափարն իրագործելու և ձեռնարկած է հայ հասարակութիւնն օսմ. կառավարութեան դէմ յապստամբութիւն գրգռելու, իրենց չըհամակերպողներն սպաննելու և այլ խռովայոյզ ընթացից։ Նոյնպէս հաստատուած է թէ ամբաստանեալ Պաղտասար եւս նոյն խումբին անդամներէն մին է և թէ խռովայոյզ ընթացից մէջ կը գտնուի։

Հարցաքննիչ դատաւորի որոշմագիրը կ'եզրակացնէ թէ Պաղտասարի այս արարքը կը պատշաճի Պատժական Օրինաց 5ԿԲԴ յօդուածի յաւելուածին առաջին հատուածին տրամադրած ոճրագործութեանց։ Ընդհանուր դատախազի դատագիրն եւս կը պահանջէ Պաղտասարի ըստ այնմ իրեւ ոճրագործ ամբաստանուիլը։

Միւս գրութիւնք եւս կարդացուեցան, ընդհանուր դատախազի օգնականն իւր դատագրոյն պարունակութիւնը կրկնեց և քարտուղարը խնդրոյն վերաբերեալ թուղթերն յանձնելով երկուքն ի միասին մեկնեցան խորհրդակցութեանց սենեակէն։

Ատեանը ձեռնարկեց խորհրդակցութեանց առանց, ընդհատելու, և նախնական քննութեանց արդիւնքը պարունակող գրութիւններով ցոյց տրուած փաստերն բաւական նկատեց ամբաստանելու զՊաղտասար թէ անդամ է այն խռովարարաց խումբին որ Հայաստան մը կազմակերպելու գաղափարն իրագործելու համար կազմուած և ձեռնարկած է հայ հասարակութիւնը օսմանեան կառավարութեան դէմ գրգռելու և իրենց չհամակերպողներն սպաննելու և ուրիշ խռովայոյզ ընթացից։ Պաղտասարի այս ընթացքը կը պատշաճի Պատժական Օրինաց 5ԿԲԴ յօդուածի յաւելուածին առաջին հատուածին տրամադրած ոճրագործութեանց։

Հետեւաբար Ամբաստանիչ ատեանը հոկտեմբեր 6 ին միաձայնութեամբ իբրեւ ոճրագործ ամբաստանեց զՊաղտասարն, ըստ այնմ եղեռնադատ ատենին առջեւ դատուելու համար եւ ամբաստանեալը նոյն դատարանին բանտը փոխադրուելու համար հրամանագիր մը գրելով, միւս գրութեանց կցեց և ղրկեց։

6 Էյպիւլէվվէլ 308
8 հոկտեմբեր 306

Յետոյ կարդացուեցաւ ընդհանուր դատախազի ամբաստանագիրն, որ ամբաստանիչ ատենին տեղեկագրոյն պարունակութիւնը կրկնելէ յետոյ միեւնոյն եզրակացութեան կը յանգէր։

Գրութեանց ընթերցումէն յետոյ ընդհանուր դատախազի օգնական Մէմտուհ պէյ դատին վերլուծութիւնն ըրաւ համաձայն ամբաստանագրոյն պարունակութեան։

Ընդհանուր դատախազի օգնականը խօսքն աւարտելէ յետոյ Նախագահն սկսաւ հարցաքննել ամբաստանեալ Պաղտասարը։

(Մ-ղ-ե-ը վ-գ-ա-ն Ր-ա-վ)

«ՍԻՄՈՆԼ-ՄԱՐԻ»Ի ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆ Ի ԳԱՏՐԳԻՒՂ

Շաբաթ երեկոյ Պ. Մնակեանի խումբը կուտար ի նպաստ իրենց անդամակիցներէն միոյն Պ. Սիսակի՝ Քսավիէ տր Մօնթէբէնի Սիմոնէ Մարիի հռչակաւոր վէպին թատերգութիւնն։ Պ. Մնակեան, իւր ծանօթ թատերական կարողութեամբը վերածած է սոյն վէպն տեսարանական խաղի, այնքան ճարտարութեամբ, և այնքան կատարելութեամբ՝ որ նորա ամենանշնաւոր մասերը կը պարզի յայտնի և պայծառ եղանակաւ թատերաբեմին վրայ։ Ինչ որ ուշադրութիւն կը գրաւէ՝ Պ. Մնակեանի տուած ներկայացմանց մէջ այն նպատակն է որ իր ամէն խաղերուն մէջ ակն յանդիման կը փայլի։ Ակնարկել կուզեմ սա կէտին թէ՝ Պ. Մնակեան իր ընտրած խաղերուն մէջ միայն բարոյականը կը փնտռէ։ փոյթ չըներ թէ նոքա իրական չեն, կամ աշխարհային ամենօրեայ իրաց մէջ չեն պատահիր այդօրինակ զուգադիպութիւնք։ սակայն և այնպէս երբ ի միտ առնուի իր նպատակին ազնուութիւնն և բարձրութիւնը, կը կարծեմ թէ իրաւունք պիտի ունենանք զայնս նախամեծար համարելու խել մը իրապաշտ անուան ներքեւ փայլող անբարոյականացուցիչ դրամներէ։ Խորհինք անգամ մը թէ թատրոնը ի սկզբանէ անտի ի՞նչ նը պատակի ծառայելու համար է որ եղած է։ Զէ ունեցած միթէ անցեալ ժամանակաց մէջ այն վեհ սկզբունքը՝ թէ թատրն պարտի միայն լինել հրահանգիչ, կրթիչ և ամենէն առաջ բարոյականացուցիչ մը։ Միեւնոյն բանը չէ՞ որ կը նշմարենք Պ. Մնակեանի ներկայացուցած բազմամեայ փորձերուն մէջ։ Պ. Մնակեան չէր կրնար միթէ՞ հետեւիլ իրական գաղրոցին։ Ի՞նչ դժուարութիւն ունէր յայտմ։ Սակայն նա լիովին և խկովին ըմբռնած է թատրոնի ճշմարիտ գոյութեան պատճառն եւ վաղէ նա անընդհատ այդ ճամբու մէջէն, առանց ի նկատի առնելու այն դժուարութիւնները որք անտարակոյս յառաջ կուգան քաջալերութեան պակասութենէ եւ խրախուսանաց նուազութենէ։

Միթէ՞ սոցա արժան չէ սակայն այս արհեստագէտն, զի պէտք է կնքել այս անուամբ Պ. Մնակեան։ Այն տաժանելի և անկրելի արհեստն, որոյ նուիրած է կեանքը, որոյ մէջ սահմանուած է աշխատիլ մինչև իր վերջին շունչը, ի՞նչ բերած է նմա։ Եւ ո՞րն է Հայ դերասանաց որ օգտուած է եթէ ոչ նիւթապէս, գէթ բարոյապէս և օգտած է։ Պ. Մնակեան ունի միայն այդ վերջին պարծանքն, և այդ իրեն կը բաւէ։

Գատրգիւղի թատրոնին առաջին ներկայացումն էր որ կը բանար Սիմոնէ Մարի շաբաթ երեկոյ։ Վէպը ծանօթ է գրեթէ շատերուն, այնքան թարգմանութիւններ ունեցած է թէ թերթերու մէջ և թէ առանձինն և այնքան անգամ ներկայացուած է, ուստի հարկ չեմ համարիր համառօտութիւնն ընել, որ արդէն կը գտնուի ծրագիրներու վրայ։ այլ միայն խաղին ընդհանուր ոգւոյն եւ դերասանաց նկատմամբ մի քանի նկատողութիւններ ընել անօգուտ չ'պիտի լինի։

Սիմոնէ Մարի ոճրագործութեամբ եւ սպաննութեամբ ողողեալ խաղ մ'է, կը նկարագրէ մարդասպան շարագործի մը կեանքը եւ հետեւանքները ու մեր մը վերջին դիւացղնագործութիւնն մղելով իր որդին անձնասպանութեան։ Աշխարհ ցոյց կուտայ թէ որպէ՞սի կամքեր որպէ՞սի կատաղի բնութիւններ ունենալ հարկ է տեսարանին վրայ։ Օրիորդ Մարի, որ կը կատարէր այդ մօրը դերը, կարող եղաւ ճարպիկութեամբ անոր զանազան կնճռոտ մասներուն մէջ վեր հանդիսանալ։ Որքան յուզիչ էր այն տեսարանն յորում մայրը կը ճանչէ յանձին իւր սրդէոյն մարդասպան մը, շարագործ մը, զոր փնտռելու և արդարութեան յանձնելու համար ջանք չէր խնայեր։ և ահա կը գտնէ հուսկ յետոյ այդ շարագործն, որ իր լրտեսուհւոյ բնական կարողութեանց վրայ փայլ մ'ալ պիտի աւելցնէր։ և ի՞նչ կը գտնէ յայնժամ։ որդի մը, սիրեցեալ զաւակ մը որ յոտից ցգլուխս արեան մէջ թաթախած է։ Զուզեր հաւատալ այն ապացոյցներու զորս ունի իւր ձեռաց մէջ, իր պաշտօնին հպատակելու պարտականութեամբ միայն կը գործէ մեծ դիւցազնութիւն մը։ կը մղէ իր որդին անձնասպան լինելու։

Արդարեւ դժուարին և գլխաւոր դերմ'էր զոր ստանձնած էր Օր. Մարի։ կրցաւ նա գոհացուցիչ եղանակաւ անտի դուրս ելնել։ Տիկնայք Զօպանեան և Պինէվէճեան կը ներկայացնէին երկու անմեղ աղջիկներ, այնպիսի անբծութիւն մը կար իրենց դիմաց վրայ, որ քանիցս ծափերու արժանացան։

Տիկ. Հէքիմեան փորձառու դերասանուհի մը, երկար ատեն ծառայած է այն թատերաբեմն որ այնքան ապերախտ է Հայոցս մէջ։ Միշտ պահած է իր ձեւերուն հմտութիւնն, իր դիմաց թարմութիւնն։ Ո՞րպիսի ողբալի ակնարկներ ունի երբ կը կամի։ Նա ընդհանրապէս տրտմութեանց և թշուառութեանց դերերու մէջ մեծապէս կը գնահատուի, այլ այս անգամուն ուրախութեան և զուարթութեան դերին մէջ կատարելապէս յաջողեցաւ։ Միայն կը դիտուէր թէ բաւական յոգնած էր նա և այդ յոգնութիւն իր յիշողութեան վրայ եւս ազդած էր։

Օր. Ազնիւ կը խոստանայ լինել ապագային լաւ դերասանուհիներէն մին։ կը կատարէ շատ բնական եղանակաւ պչրուհւոյ մը, անխիղճ այլ ուշիմ աղջկան մը դերերը։ Իր բարեձեւ դարձուածքն եւ վայելուչ ձեւերը կը գրաւէին ուշադրութիւն։ Պէտք է քաջալերել զայն իր դըժուարակնճիռ պաշտօնին մէջ։ Գալով դերասանաց, սոքա եւս շատ լաւ ի վեր հանեցին իրենց դերերու կարեւորութիւնը։ Պ. Ակիքսանեան, շարագործի դիմակին ներքեւ անստգիտ խաղ մ'ունէր։ Շատ գըհնահատելի է իր ընտրած դերերու մասին ունեցած ճարտարութիւնը։ Ցոյց կուտայ այնպիսի պաղութիւն մը, իր սատանական քրքիջը, սպաննութեան հաճոյքը, անխղճակար ոգին լիովին կը փայլեցնէին զայն Մօրիսի դերին մէջ։ Պ. Սիսակ, այդ հին դերասանն ունի մէկէ աւելի յատկութիւններ։ Ժողովուրդը զայն գնահատելով դիմած էր յորդայորդ ի թատրոն և ընձեռած էր նմա արժանի քաջալերութիւն մը։ Պ. Զօպանեան, այդ ոստէն զարդն է մեր թատրոց։ Եւրոպական բեմի մը վրայ պիտի ունենար իր զարմացողները։

Իսկ Պ. Մնակեան այդ անխոնջ աշխատողն, որ միջնարարներուն փակ դռամ կը պատրաստէ, գոհացած էր այս անգամ երկրորդական դիրքով մը որպէս զի, ինչպէս նա ինձ կը խոստովանէր, ուրիշներուն առիթ տար վարժելու և փայլելու։ Դատաւոր մ'էր եղած։ Ո՞րպիսի լրջութիւն, հանդարտութիւն կար իր շարժուձեւերու մէջ։ Խօսած ժամանակ կը թըուէր լինիլ ճշմարիտ, դատարանին թիկնաթոռին վրայ բազմող և հարցուփորձ ընող դատախազ մը։ Այլ երբ իւր կորուսեալ որդին՝ Սիմոնէն կը գտնէ, նը-ւաղելով եւ կիսամեռ վիճակի մէջ, այնպիսի հեծկլտանք մը այնպիսի լալիւն մ'ունէր որ ամբողջ հանդիսականներ կը հրաւիրէր յարտասուս։ Պ. Մնակեան շատ լաւ ուսումնասիրած է զգացումները ի լալիւն և յարտասուս շարժելու տրէսեստը։ Երանի թէ հայ թատրոնը Պ. Մնակեանի նման մի քանի խղճահար արհեստագէտներ ունենար։

Կը յուսանք և կը բաղձաք որ Պ. Մնակեան շարունակէ տալ իր ներկայացումներ և ապահով ենք թէ Հայ հասարակութիւնը չ'պիտի զլանայ իր նպաստը և օգնութիւնը ընծայել ի քաջալերութիւն եւ ի խրախոյս հայ դերասանաց և դերասանուհեաց։ Մ. Կ. Շ.

ՊԱՏԱՌԻԿ

(ԵՐԿՈՒ ԴԱՎԱՂՔ)

Եկեղեցւոյ զանգակն արդէն կը հնչէր ընդհատ ընդհատ։ տաճարն համակ լուսազարդ՝ տխուր վեհութիւն մը կը բուրէր խառն ընդ խունկս առաւօտին։ երկու մեծ կերոնք սեւաւոտին։ պատած կը վառէին դադաղի պատուանդանին երկու կողմն, արծաթի հսկայ աշտանակաց վրայ։ մեծ ջահն ի վերուստ կը ճառագայթէր հարիւրաւոր մոմեղինօք։ աւագ խորանն լուսոյ մէջ կը ծիայր։ բոցաճաճանչ սպասուց և շողղողուն անօթոց կը ցոլանայր փայլն չուրջանակի։ իւրաքանչիւր սրբոյ պատկեր ստացած էր նոյն օր իւր ձիթոյ բաժինն, որպէս այն թէ մեծապայծառ հանդիսի մը կը մասնակցէին բոլոր երկնային զօրութիւնք։ Երեք զարդարուն թիկնաթոռք, տաճարին մէջտեղ անդաստանի գորգին վրայ դրուած, նշանակ էին երից եպիսկոպոսաց առաջիկայութեան։ Արդէն իսկ եկեղեցւոյ գաւթին մէջ արանց, կանանց եւ մանկըտւոյ ամբոխ մը խռնած էր, որք անձայն անչչուկ կը սպասէին թափօրին դալստեան։

Եւ ահա կը ստիպէ զանգակի զօրանջիւնն։ յուզարկաւորութեան թափօրն կը մտի։ նախ երկու ժամակոչք ներս կը մտնեն շտապաւ հանդերձեալ դինաց ծրարներ չալկած։ ապա տանտէրէց սգակիր քահանայն, որ գրեթէ շնչասպառ կը դիմէ դէպ ի գաւիթն, և լուսարարի օգնականին որ կանգնած էր սեղանին վրայ՝ կը գոչէ բարձրաձայն «չ'վառած մոմ չ'մնա՛ր։ արծաթապատ աւետարանն հանեցէ՛ք։ լուսարարն ո՛ւր է»։ Երկու վայրկեան եւս՝ և ահա գաւթի վանդակաւոր երկաթի դրունք կը ճռնչեն ծխնեաց վրայ, և ամբոխն կը խուժէ ի ներքս։ Թափօրն արդէն ժամանած է տաճարի դրան առջեւ։ ոստիկանք ոմանք եւ թաղապետական պաշտօնեայք, սպիտակ ձեռնոց ի ձեռս, աւագ դրան մտից մօտ կանգնած երկուստեք, անց կուտան պսակակրաց, դպրաց և քահանայական դասուն, որում կը հետեւին դագաղաբարձք եւ տեսարք ու մերձաւորք մեռելոյն, հանդերձ հետեւորդ խուռն բազմութեամբ։ Տաճարի վեհութիւնն հասած է ի կատար։ սկսեալ նախագահ Սրբազանէն մինչև յետին դպրիկն՝ ամենեցուն դիմաց վրայ մնածեալ է դառն տրտմութիւն գո՛գ թէ սրտարուղթ։ Արարողութիւնն կ'սկսի մեծավայելուչ հանդիսաւորութեամբ։ ընթերցմունք և շարականք ծանր ծանր, հատիկ հատիկ։ զոյգ բուրվառաց դաշնակաւոր չչնկոցն, գեղեցկաձայն դպրաց գեղգեղանաց հետ խառն, սրտայոյզ կը յորինեն ժամերգութիւնն, մինչեւ արտօսր իջուցանել յաչաց։ խնկոց ծուխն կը ծառանայ դէպ ի գմբէթ տաճարին, եւ իւրաքանչիւր ոք խորին սրտցաւութեամբ թուի հոգւոյ հանել ընդ կորուստն ողբալի։ Երկոտասան վայելչագեղատ երիտասարդք, մոմակիրք և ծոպակալք, կուգան կը կանգնին դագաղի երկու կողմն, և ապաժամանն վարդապետք ոմանք եւ քահանայք հետզհետէ շուրջառ զգենլով՝ տեղի կ'առնուն յատենի անդ ըստ իւրաքանչիւր կարգի։

Ցաւարտ արարողութեան՝ ի բեմ կ'ելնէ մին յեպիսկոպոսաց։ «Զի՞ է զի թառամեցար վաղ, չուշա՛նդ անբիծ։» այս է բնաբան դամբանականին։ Սըբազան բեմբասացն անհնարին պերճախօսութեամբ կը թուէ մեռելոյն բարեմասնութիւններն, որոց գիտակ էր ի մօտոյ։ գրականութեան բուրաստանէն լիաբուռն քաղելով վարդ ու յասմիկ, քրքում եւ մանուշակ՝ կը յօրինէ իւր ներբողեան պսակն ի հիւս ճակատու վաղաթարշամ զրաւելոյն։ կուգայ վայրկեան, ահաւոր եւ վսեմ, յորում երկինք և երկիր կը դղրդին բանիբուն ատենախօսին շրթանց վրայ, և պահ մը կը խռովի հանդիսան առաքելոյց և մարգարէից։ Ցաճարն կը հնչէ ի հիմանց, որպէս թէ բոցաշունչն Եսայի դոռայր ի բարբառ ահագնագոչ։ «Լա՛ւ, երկին, և ո՛ունկն դիր երկիր։» Վերջաբանն է յոյժ սրտայոյզ։ «Երթ բարեաւ ուրեմն, ոգիդ չքնաղ, որ եղար տիպար ուսումնասիրութեան, տիպար համեստութեան, տիպար առաքինութեան։ Առնո՛ղը առնէր ոք զգլուխ իմ չտեսնարանս ջուրց բազմայ, և զաչս իմ յորդ աղբերս արտասուաց, և լացի դառնապէս ի տուէ և ի գիշերի։» Հուսկ կը լռեն շրթունք սրբազան բեմախօսին, որ դառնալով դէպ ի խորանն՝ կը մրմնջէ վերջին Հայր մերն դողդոջուն ձայնիւ։

Քանի մի վայրկեան յետոյ թափորն վերստին կազմուած է։ զանգակն միւս անգամ կը զօղանջէ տխրագին։ դագաղակիր կառքն, ձեռնն անդամ սըգազգած, երբնագոյն ծաղկաշատ պը սակօք աղխաղեալ, կ'ընթանայ առաջոյ, և յուզարկաւոր կառաց շարք մը կ'երկարի զհետ ի շռնդ անուոց և ի դոփիւն երիվարաց։

. .

Նոյն շքեղ տաճարին մէջ, յորում կը կատարուէր յուզարկաւորութեան այդ հոգեյոյզ հանդէսն, երեք ամիս յետոյ դարձեալ մեռելական արարողութիւն մը տեղի ունէր այլգունակ հանդամանօք։ Ցայգուէ անտի կը ցողէր երկինք անձրեւ մանրացող, որպէս այն թէ կը հոսէր արտասուաց ամենասփիւռ չիթեր ի ցոյց վշտակցութեան։ Երկինք կը բանայր իւր դրթութեան և ողորմութեան դուռն, երբ աշխարհ, քանզի չդոյլ տեղի սուտակապատ մարդասիրութեան, զլացած էր հաւասարութեան պատիւը մինչեւ իսկ առ դուրս դերեզմանին։ Զեռագիր ազգարարութիւն մը կը ծանուցանէր նոյն աւուր յուզարկաւորութեան, լաւ եւս՝ մեռելասնութեան ժամն ու տեղին։ Բազումք ո՛չ իսկ ընթերցած էին զայն, ըստ որում ձեռագիրն չկարէր ունել հանդիսակցութեան հրապոյր։

Զանգակին երկու երեք անկանոն դանգաչմանց հետ՝ աւագ խորանին առջեւ երկու մամ կը վառեն, և մեռելակիր դագաղն խաչակրին և երկուց քահանայից առաջնորդութեամբ կը մտնէ յեկեղեցի։ Ընդարձակ տաճարին մէջ կ'երերին ոստ անդ քանի մի մարդիկ, մերձաւորք ննջեցելոյն, և անցորդք ոմանք որ խաչակնքելու համար մտած են ի ներքս։ Դագաղէն երկու քայլ հեռի մարդ մը կեցած է տխրագին դիմօք, արտասուք յաչս, տառապանք աւելի քան տիրոջ կորաքամակ։ Հայրն է որ կուլայ իւր միամօր զաւկին վրայ, և միայն ինքն է որ կուլայ։ խոշոր թաշկինակաւ մը կը սրբէ մերթ արտասուքն, և յոգւոյ հանելով կը հեծեծէ յաճախ։ Ա՛հ, ա՛հ։ Արարողութիւնն, զոր կը կատարեն արագ արագ՝ հաղիւ իմն իմանալի ընելով բառերն, մերձ էր ի վախճան, երբ վշտաբեկ հայրն կը նստի դետնի վրայ անհնարին կսկծանօք համակեալ, մինչեւ նուաղել։ Ի լուր մանաւանդ «եւ արդ, տէր, ընկալ զհոգի աղախնոյս այսորիկ» սրտաշարժ մաղթանաց, կը հեկեկէ հէգ հայրն դառն հեծեծանօք։

Ի վախճան ժամերգութեանց՝ կ'ելնէ յատն, և կիթոտ ծնգօք մօտենալով դագաղին՝ վերջին անգամ կը համբուրէ զայն ջերաջերմ արտասուօք։ Դագաղաբարձք, նման չարաչուք դահճաց, կը բառնան իսկոյն դագաղն, մինչ աւագ խորանին զոյգ մոմերը կը մարէր լուսարարին օգնականն, և արագաքայլ կը հանեն տաճարէն դուրս։ Դրան առջեւ երկու ծերունի արուեստակից «Ասուած համբերութիւն տայ» կ'բանն մեղմով որդեկորոյս հօր և կ'անցնին կ'երթան իւրեանց ճանապարհն։

Դագաղն ուրթ կամ տան հետեւորդօք կը հասնի հուսկ ի գերեզմանոց, և թէչուառ հայրն սեւաւ փոսին առջեւ՝ յեց յիւր հոգանոցն՝ կ'արձանանայ անմռունչ։ Խանձարուրքը կը յիշէ իւր զաւկին, մօր արգանդէն մինչեւ այն անպտակ արգանդն հողոյ, յէութենէ մինչեւ ցանէութիւն, կը թուի նմա վայրկեան մի եւեթ ժամանակի։ մի զհետ միւսոյ թաչտելով կը սահին կ'անցնին մտացն առջեւէն տան և եօթն ամաց քաղցրագոյն յիշատակք հանգոյն ոսկեփնտուր երազոց։ տխուր իրականութիւնն այացն առջեւ է, ահաւոր և սոսկալի նման գբին որ բացուած է կուլ տալ իւր հոգւոյ հատորն։ Այլ հաւատքն կը վարագուրէ կը աքօդէ ամեն ինչ, կը զօրացնէ զինքն անդր աշխարհային յուսով։ յաւիտենականութեան սեմին առջեւ կանգուն, ակնապիշ սեւեռեալ ի դադազն քաղամերկ, զոր չորս մարդ չուանով կ'իջեցնեն ի փոսն, ողբալով իւր զաւկին բախան անագորոյն կը խոնարհի հուսկ յերկիր եւ առնելով ափ մը հող կը նետէ տախտակին վրայ։ երբ քահանայն կ'սկսէր յետին աղօթք։ «Փա՛ռք ի բարձունս։»

. .

Երկու դագաղք երկու աղջկանց էին գրեթէ հասակակցաց։ երկուքն եւս չնորհալիցք, ուսեալք, և բարեբարոյք։ անդր քան զսեամն գերեզմանսն, ի տխուր մենութեան, ընդ սեաւ հողով, կ'ընկերակցէին երկնային հաւատարութեամբ, որպէս երբեմն դպրոցական դասեղանաց վրայ։

Ե. Գ.

ՏՊԱՐԱՆ, ԳԻՐՔԱՐԱՆ Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ
ՍՊԱՍԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳՐԱՍՈՒՆ
ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՏՈՒՐՔԵՐԷՆ
ԳԻՆ 7 Ղ.
ՍՐԲԱԳՐԵԱԼ ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿԵԱԼ
ամենայն տեսակ գրքեր, գրագրութիւն եւ գրասենեակի պարագաներ։
Ապրիլ 1890 թուականէն սկսեալ Գրասենեակս կը գտնուի Գ. Պաղտասարեան գրատունը։
Ամենայն գրքեր ի գրասենեակս գտնուելիք գրքերուն հետ։
Գրքերու գինը՝ ինչպէս Գրասենեակս։
Գրքերու գինը՝ ինչպէս Գրասենեակս։

ԱՌ ԸՆԹԵՐՑՈՂՍ

Ստորագրեալս պատիւ ունի ներկայիս ծանուցանել իր բարեմաթիւ յանախորդաց թէ Եւրոպայի հռչակաւոր գործարաններէն այն ինչ բերել տուած է նոր և վերջին կատարելագործութեան համեմատ մեքենայներ, ժամանակիս պահանջմանց ըստ ամենայնի յարմար, որոնցմով կարելի է ամէն չափով և ձեւով լուսանկարներ արտադրել ի կատարեալ գոհունակութիւն ամենէն դժուարահաճ յանախորդաց։

Մեր բազմաթիւ բարեկամք կարող են համոզուիլ մեր ըսածներուն պարզ այցելութեամբ ի մեր գործատուն, ուր կարող պիտի լինին ունենալ դիւրամատչելի գներով ընտիր և ամենամաքուր լուսանկարներ։ Ստորագրեալս միշտ անձամբ կը հանէ լուսանկարներն առանց երկրորդական պաշտօնէից ձեռքը ձգելու։

Արդէն 25 տարիներէ ի վեր մեր յանախորդաց նկատմամբ մեր տան ունեցած բարեաւք յարաբերութիւններն ինքնին բացայայտ ապացոյցներ են մեր ըսածներուն ճշդութեան։

Օգը երբ ամպոտ է, լուսանկարն երբէք տարբերութիւն չունենար։ գործատանս մէջ թէ արանց և թէ կանանց համար մասնաւոր վարսայարդար մը կը գտնուի։

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԱՁԱՏՈՒՆ
ՆԻԿՕԼԱԵՒ ԱՆՏՐԻՕՄԷՆՕ
99, Ս-լ-ն Պ-յ-լ-ի Բէ-ի-ն-լ-ը Պ-լը, 99
129 Կ. Պ-լ- 48—90

ՍԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ

ՀԱԻԱՔԱԾՈՑ

Ընդէր Գրաքոց

Ազգային եւ Օտար Մատենագրաց

(Արձակ և Ոտանաւոր)

Այն ընտիր գործն ցարդ հրատարակուած հաւաքածոյներու մէջ առաջին տեղը կը բռնէ, ուստի ճաթ պարունակութիւն մի ընտիր դասակարգութեամբ՝ շահագրգիռ և հիմարբրական ուսանողաց համար։ Երկասիրողն եւրոպացի մեծ հեղինակաց հետեւողութեամբ յաջողած է լուսագոյն մեթոդով մի առաջնորդել զաշակերտս յուսալի աշխարհիկ լեզուն։

ՀԱՒԱՔԱԾՈՒՆ կը բաղկանայ երկու մասերէ։ Ա. մասին մէջ կը բովանդակին գեղեցիկ հատուածներ, պատմական և նկարագրական գրուածներ, առակներ, եւն։ Գինն է 3 դահեկան։ Իսկ Բ. մասին մէջ՝ որ առաջնոյն կրկինն է ու մեծագիր, կը պարունակէ մեծ մասամբ անտիպ գրուածներ, գրագիտական գլխաւոր կանոններ, 35 հոյ հեղինակաց հակիրճ կենսագրութիւններն, առածներ, բարոյական խմբատներ, բառագիտական ծանօթութիւններ եւն։ Գինն 7 ուկէս դահեկան։ Եր ծախուին ամէն հայ գրավաճառաց քով։

Ոչն գործոյն կեղծ օրինակներէն զգուշանալու համար բաւ է միայն կարդալ գրքին ճակատն

ՍԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ։ 168

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Թ. Լ. Փ. - Պ. Շ. Ի. Ի

Այս գիշեր

ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆ

Է-լ-ի-ն Լ հ-ղ-լ

Ռուսիոյ և Պարսկաստանի արքունեաց հրաշակաւոր մագնիսացնողին և ձեռնածուին

ԲՐՈՖԷՍՈՐ ՊԷՔԷՐԻ

աջակցութեամբ իր տիկնանց (Մէֆտիւմ), որք հրաշալի փորձեր պիտի կատարեն։

Իւրաքանչիւր երեկոյթի յայտագիրը բաժնուած է 4 մասի և կը բաղկանայ զանազան փորձերէ, որոց մեծ մասը չէ տեսնուած է Կ. Պ-լ-ի, յորս առաջին անգամ՝ ՍԵՒ ՄՈԳՈՒԹԻՒՆը, անձերու, իրերու, անասուններու, պատգամ-կմախքներու տեսիլքներով։

ԱՄՓԻԹԻՐԻԻ ԾԱՂԹԱՆԱԿ

Մեծ կենդանի պատկեր։

Առաջին անգամ՝ «ՅԱՐԵԱ՛Ի», կամ բրոնզէսոր Պէքերի Ֆ-ր-ր-ը-ը ոգեղէն։ վայրենական անյայտացումն երկու տիկնանց որք հասարակութեան ձեռամբ պիտի փակուին սնուցիչին մէջ։

Զանազան տեսիլք և անյայտացումներ և ուրիշ փորձեր զորս ստեղծած է Բրոֆ. Պէքէր։

ԷՄԻԼԻՈՅ ՔՈՒՆԸ, մեծ յաջողութիւն, ևէէր ը-ր-ն-ս-ը դ-ի-ր-ի-ն Բ-ռ-ֆ-ս-ր-ր-ն-ի-ն Դէլ, Բրոֆ. Պէքէրի, դիրքերու եւ հանգուսանէրու փոխարէն։

Ամէն օր ներկայացումը պիտի փոփոխուի նոր յայտագրով մը։

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒ

Ա. ՏԱՐԻ

Բովանդակութիւն

Քիր-ի-ն.—Հէքիմ-ա —Ընդերցուած. — Թարգման-ութիւն (Փ-ի-դ-ը)։—Քիր-ի-ն-ութիւն.— Սէրդ էքիրն.—Բայ.—Բառագիտութիւն.— Ո-ղղ-ա-գ-ութիւն։

ԵՐԿԱՍԻՐԵԱՑ

Մ. Պ. ԽՈՐԻՄԱՃԵԱՆ

Ուսուցիչ Ֆրանսերէն եւ Թուրք լեզուաց և բնական գիտութեանց

Անս գործ մը՝ երկար տարիներ փորձուելի յետոյ ի լոյս կ'ընծայուի, զոր «Հարարարանա

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

2

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՎ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԻ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Ա.ԱԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 2,170,355

ՆՈՐԹՀԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Ա.ԱԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 989,400

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր դնով, և իրենց ցոյց տուած բարեական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած ֆնանին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՑՄ.

ԴՐԱՄԱԳԼԻՈՒԽ Ա.ԱԳԼ. ՈՍԿԻ, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Ա.ԱԳԼ. ՈՍԿԻ 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամատրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Զալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 կ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

ԻԼՄՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷԻՐԻ

Ինչսաթը սաքէրիյէ իլուն մէկզալի միւնագասատա գօնուլան պէշ պին սաէտ մէսթ, սէօրթ պին սաէտ սրդրը ճիտանէ թահթասընընը թրբրինի էվվէլին ելիրմի սէքիզինճի կիւնի գարարը գաթիսի մէ ֆէբրուսը կիւնի եիւզսէ պէշ թէնզիլաթը օլաս ղընտան թալիպ օլանլարրն ինչսաթը սաքէրիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

20 թրբրինի էվվել 1890 828
Նօ. 33 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷԻՐԻ

Քուտսը Շէրիֆտէ մէ Մարաշ մէ Զէյթուն մէկզալարրդա Ճամը Շէրիֆտէ պուլունան ասաքիրը Շահանէ իլուն իւչ եիւզ ալթը սէնէսի քեանունի էվվէլինտէն իթիպարէն պիր սէնէլիք օլարաք մուգթադի էրզագը միւթէնէգվիյէնին իթ ադրնա թալիպ օլանլարրն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մուգամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

20 թրբրինի էվվել 1890 829
Նօ. 34 2—3

ՇՆԱՔԱՐԳԵԼԻ ՍԻՐՏ ԲԹՆՈՒԻԼ, ՈՒՂՂԵՊ ՀԱՐԲՈՒԹԻՒՆ Նոյն հետապն կը հանդարտին, կը բժշկուին ԼԸՎԱՍԷՕՐԻ ԹՈՂՈՒԱԿՆԵՐՈՎ. Լրվասէօրի անունը պահանջել տուփին վրայ (3 ֆրանք)։ Կեդրոնատեղի Դեպ. ՌՈՊԻՔԻ, 23, Մոնէ փողոց, Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Ֆէնզալը եզբարբ, Բրիտանական դեղարան։

NEVRALGIES ՋՂԱՑԱՒ ԱՆԿԱՐԳ, ՍԱՍՄԱՐԻՍԻ ԽԻՍԻՔ, և ջղային բոլոր հիւանդութիւնք կը բուժուին ՏՈՔԹ. ՓՐՈՆՏԻԷՆ ԱՆԴՐԷ ՆԷՎԱԼԱՍԼԻՔԻ դեղահատներով։ Տուփը 3 ֆր.—Պահանջել Գործարանատէրց Մուսէեան դրօշմը։ Կեդրոնատեղի՝ Դեպ. ՌՈՊԻՔԻ, 23, Մոնէ փողոց, Բարիզ։ Ի Կ. Պոլիս Մեզիքի և ընկ., դեղավաճառք, և ամէն լաւ դեղարաններ. 605

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տոքթր Այէրի ջերմային հիւանդութեան, այս դեղն՝ որ անհաւան բաղադրութիւն մի է զուտ յուսեղինոց, է դառնահամ և ազդու կաղդուրիչ ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ եւգան ճաքճախուտ վայրերու ջերմաս կլիմայից յատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ ազդդ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհնամար արդեանցը ազդդ գիտուութեամբն։ Այս ֆիզիքական խանդարութիւնքն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անվըշմարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լեարդն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և տենդեր, և արեան թունաւորութիւն. որոց ասանունները որուած է ջերմն և սարսուռ, թոգուն ջերմ, գարբերական ջերմն, ընդհատեալ ջերմն մտդձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէն կամ ճաքճախուտ վայրերէն բուսական մնացեալներով, կամ բաց ազբանոցներէ և ալանոներու ծակտիներէն ելած թունաւոր կայքերով, որոնք մարդիկ կը ծծեն ընշանաւութեամբ։

Այէրի ջերմի ու տենդից դեղը կը ընդէլ այդ գունաւոր նիւթոց կամ կայքերու ազդեցութիւնն և դուրս կը վանէ զայն մարմնոյն մէջէն, որոյ գործածութիւնն տուգապէս անվտանգ և անվնաս է և օգուտն ապդդ, միայն թէ արուած հրչան գից համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Պալաթիա Կ. Պոլսոյ։ 30

ՓԻՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որ ամէն երեք ամիսը կը բերէ Լիվերբուլ և Արեւելեան դիմաց

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գալլիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոմէրանիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	2574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2408
Բաւարիա	5587	Ազիա	2393
Սկիթիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սիթիա	4557	Բալտիրա	2144
Ալբերտ	2143	Թրինիտատ	899
Քէտար	1876	Մորոգգո	1855
Շէրպուրկ	1614		

Marathon շոգենաւը, նաւապետ Ճ. Քինկ, Լիվերբուլէն ասա պիտի գայ նոյեմբեր 11ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ էսքնամոր
Thomas C. Joly
Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան, Գալաթիա

10

ԱՌՈՂՋՈՒԹԻՒՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

ՖՈՍՖՈՐՈՒՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ—Վերջին քսան և հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւններն, անզգամութիւն, քնաւորութիւն, զառանցանք, առնական կորզուութեան վազաչաս կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջեկած ամէն գործարանական խանգարում։

Կը բուժէ գիտակարամարսութիւնը, ջղային եւ որոշ հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւններն, արեան չրջանի բոլոր խանգարումները։ Ընդհանուր հիւծութիւնն եւ ապառամբ։ Կը կատեցուցնէ կենդանական ոյժերու ուռ և կորուստը յառաջ եկած է ուռ է պատճառէ։

Ջղային սակրութեան եւ սաստ հեռեւանց մէջ այս դեղին ազդեցութիւնն անսիրկան եւ մեծարուն է Մեկամանութեան զգացումներն եւ սրտանիչք կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արդեանց մը։

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւն կ'տեղծէ, արեան մէջ մուծանելով կենդանական եւ լեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է։ Առնական կորովը կը կենդանացուցնէ մարդկային ամբողջ գրութեան մէջ, մարմնոյն եւ մարքին տալով հոգեկոր եւ առոյգ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ գոհունակութեամբ։ Աւարտական է, կը զատ եւ կը ճանաչնէ արիւնն եւ նոր առագութիւն ի չուտայ ուղեղին, ջղային գրութեան եւ մկանանց։ Իւր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ, ջղային գրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նշանաւոր յաւելումը եւ կօրութեան եւ բարօրութեան զգացմամբ մը դէր վարուելիութիւն հիւանդը չատուց ի վեր։ Մարսողութիւնը վերանորոգուած է։ Աւարտական հրաշալի կերպով կ'աւելցնայ։ Ադեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի։ Փուռը կը լլինի հանդարտ եւ կազդուրիչ։ Գիւմբը կ'սկսի լենալ, շրթունքը կը գունաւորին, աչքերը շլացուն կը լլինին, մարքը պայծառ եւ առոյգ գոյն մը կ'ստանան։

Զգուշացէք սոսա նմանութիւններն էն։ Տոքթր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆորինը պարտադրակալ է։ Մեն շիշերուն մէջ որ բրիտանական կառավարութեան գրոշմը կը կրեն սա բառերով Dr. Lalors' Phosphodyne, London, England բուն փորագրեալ։ Այս գեղին ունեցած յաջողութիւնն յառաջ բերած բազմաթիւ վատնդաւոր եւ ֆոսակար կեղծեր։

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով։
601 Մ. ԷՍՄԻՐՆՈՅ ԳԱԲՐԻԱՆԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր Մեկամանց, Վայվատա. պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյէն, 95 եւ 97։

VICHY

ՎԻՇԻ

Գրասեան (գաւառ Ալիէր)
ԿԱԼՍԻՈՒՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
Վարչութիւն Փարիզ, 7, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

GRANDE GRILE — Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խըթութիւն, ներքին գործարանաց լցումներ, մաղձային քար և այլն։

HOPITAL — Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CELÉSTINS — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէտ), ապիտակուց—միզական (Ալբիւմինիւրի)։

HAUTERIVE — Երիկամանց և փամփուշտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, ապիտակուց—միզական։

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քարափին վրայ։

Պոլսոյ ամէն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի։ 596

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹ
Երէք-եկ Աւէլէյ, Կ. Պոլսոյ և Օրթագիւղ
ԹՈՄԱՍ ՍՈՒԻԼԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպսոս	2000	Յալամինկ	1600	Բայերմ	3200
Անձէլ	3000	Կալիէս	5500	Բանակ	1700
Աբօլլ	3500	Պիդասս	2200	Բլաքֆ	1500
Արկս	300	Կօզս	1000	Բոլս	1000
Արիսագս	4000	Կրօնս	2200	Քուրգս	2800
Պասանս	3000	Հիրս	2000	Դիալիս	4400
Պօրտոլիս	220	Հիսալկ	3000	Դիսագս	3200
Պրավս	2000	Հինաս	7000	Լոլս	3000
Պէֆֆաս	8800	Համրկ	1200	Լոսս	3500
Գէլրս	2600	Յալկս	5000	Լոզարիս	3500
Գալիրաս	2500	Ճիւնս	2300	Մալէրս	4000
Գամէս	2100	Քէլս	2000	Մանդիակս	8200
Գաղս	2000	Քոլրինս	4200	Մարֆս	2000
Գոսն	2700	Քօմիս	2200	Միլվիս	2000
Զէրակս	5000	Լէս	2000	Սորնաս	4300
Գլիս	4500	Լէբանիս	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գալրաս	3400	Լիվրնս	3000	Թուրս	1200
Տիգս	2500	Մալմ	1000	Թալիս	2800
Տամինս	2500	Մարենկ	4300	Թորրիս	900
Տուրս	800	Մարգէլլս	6500	Ուրպինս	5000
Տրաս	4100	Միլս	2000	Վալիանս	5000
Իսալնամն	2600	Մոլրինս	3100	Եկաս	3600
Իտաղաս	3000	Նէլս	2000	Զէրաս	1000
Լէվիթրս	3200	Օրլանս	3000	Տիֆալիրնս	200
Տրաթս	2600	Սթէլլս	5000	Ֆրմաս	200
Թալբոտ	800	Ոգբանս	4100	Զէրս	140
Ֆիս	700	Ոգէս	2000	Քոսքիթս	120
Լիմիրլրն Մոնարք					8000
Ինիսմիրն Մոնարք					8000
Լէգիրն Մոնարք					8100

Ամենայն դիմումներու համար դիմեցէք Ընկերութեան Կ'ընդհանուր Մեկամանը։

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻԹ
Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Գալաթիա

23

La Maraviglia

ՄԱՐԱՎԻԼԻԱ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԵՐԱՆՈՐԴԻՉ

Ասուած կը Ընդ խորհուրդներն և ո և է կերպով յառաջ եկած սպիները։ Կ'անհետացնէ ծաղկի նշանները, բծերն, արեան թոյնն ապրուածքը և այլն։

Դիմքին կուսայ երիտասարդութեան ամէն հրապոյրները։ Գեղեցիկ տեսքն ներքին խնամոյ համար թանկագին գիւտ։

Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչն է Գ. Ֆ. Գիլիս, Ֆընտըգլիան խան, Գալաթա։ Ընդհանուր մեկամանց ի Եմիւնա Գրաուանս, Ղալաթիա, Սիր-քաբ գալաբրդրմ, Պոլվատայի քով։ —Անդրէբին դիմումներու համար, դիմել մեկամանց։ 33

ՊՈՒՏԱՊԷՇԹԻ ՄԱՔԲՈՂԱԿԱՆ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ) ԱՂԲԻՒՐ

1886ին Հունգարիոյ Մայրաքաղաքի Տիեզերական Ցուցահանդէսին մէջ յառաջադիմութեան, մրցման կարողութեան եւ արտադրման մեծ միտքն ստացած է, զոր այդ ցուցահանդէսին դարաւորք նշանակած էին իբր առաջին մրցանակ մաքրողական հանքաջրոց համար։

Այս ազդեցիկ մեծագոյն մրցանակներն պատուած է ինն ցուցահանդէսի մէջ։ Կը փայլի եօթն ոսկով եւ արծաթեայ միտալներով։ բայց ասսի բժշկական աշխարհին համարումը կը վայելէ իր ազդեցութեան և սնուցչութեան զարմանալի կարողութեան համար։

ՖՈՒՆԳԱՐԻԱ-ՓՈՒՆԷՆ ազդիկը վերջերս դրուատուած է լարիզի բժշկական Ակադեմիայէն և Լանսանի համաձայնութեամբ Լբնարը-Հոսբիտալ հիւանդանոցէն. բաց ասսի, այս ջուրն արդէն առաջին փորձով կը յայտնէ ինքզինքը։ Այս ջուրին վրայ տեսքերանքներ ծրիաքար կը տրուին այս ջրին բոլոր մթերանոցներու, դիրաւոր դեղատանց և Պուտարէշթի դրասենեկին մէջ։

Նմանօրինակ ուրիշ ջրերու հետ չփոթուելու համար, խնդրութիւն է միշտ փնտռել «Ֆրանսուա-Յոսէֆի» մարգարտական Ազգիրին նշանը որ կը գտնուի ամէն շիշերուն վրայ։

ԳԻՈՒՏԱՎԵՏԵՑԻ ՄԻՇՏ ՋՈՒՐՆ
FRANÇOIS JOSEPH
ՊՈՒՏԱՊԷՇԹԻ (ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ)
Լուրաքանչիւր եղանակի սկիզբը ստամոքսանը մաքրելու համար։
ԱՄԷՆ ՈՒՐԵՒԷ ԿԸ ՆԱԽՈՒԻ

Կը գտնուի Տ. և Մ. Մէկիքի և Ս. Քրիգորեան Պոլիս, Ս. Գասդաքեան և Ա. Թիթեա Պալաթիա, Ճ. Քանդալ ի Բերա։ Թուրքիոյ համար գործակալն է Գ. Ֆ. Գիլիս, ի Պոլիս։ 34

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլ և Մէքսիկոյ դէմ բանող
ՁԳԵՆՈՒԱԾ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանդալա	4200	Սիթիզ	3000
Ֆէրս	4000	Սալրիա	3000
Օսմանլի	4000	Դէրֆիա	3000
Կէսարգրիս	3250	Ռեբա	3000
Թիպա	3250	Լոգիա	800
Մակասալա	3250	Սիմնա	800
Մարիսթիա	3250	Սէսոլ	700

Ֆէրս շոգենաւը, նաւապետ Ուիլսօն, ամսոյս դէպ ի 22ին Լիվերբուլէն ասա կ'ելլա պասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻՏՕԼ և ԸՆԿ
Ուիթոլ խան
ՀԻՑՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սգրիդ Լիվերբուլ,

9

ՅՕԴԱՑԱԻԸ ԵՒ ՄԻԶԱՆՑՔԻ ՔԱՐԸ

ՁԵՆ ԿՐՆԱՐ ԲՈՒԺԻԼ ԱՌԱՆՑ ԼԻԹԻՆԻ

Շ. Լը Բէյտրիէլի Լէրէթ Ազ հատիկները, փոքր քանակութեամբ առնուելով, քիչ ատենուան մէջ կ'անհետացնեն աւազն և քարը (մէզին հետ մէկտեղ քշուող միւս անլուծելի նիւթերն ալ)։ Ասով է որ այնչափ ազդեցիկ են վերոյիշեալ հիւանդութեանց դէմ։

Լը Բէյտրիէլ ԵՒ Ընկ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։ 605

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՈՏԱԻԷՏ ՆԻԻԹԵՐ

ՔՐԱՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, 117, ՆԻՒ ՈՒՆՏ ՍԹՐ. ԼՈՆՏՈՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ

ԼԷ ԺՈՒԱՅՕ ՏԷ ԼԱ ԳՈՒԻՌՈՆ, նոր աքանչելի հոտ
ՔՐԱՊ Է Լ ՊԼՈՍՍՈՄ, վարդի խնձորենւոյ ծաղիկք
ՁԱՐԻՆԱ, Ուսական գոգանոյշ հոտ
ՀՈՒԱՅԻ ԼԻԼԱՔ, մերմակ եղեսնի
ԳԱՐԻԼԻՈՒՍԻՍ, Նարկիզ
ԲԱՅՍՈ ՎԻՈԼԷԻ, հեշտաքոյր
ԱՍՖՈՏԷԼ, ՕՐՔԻՏԻԱ, ՁԻԹՐ, և.
ՀՈՒԱՅՏ ԷԼԻՈԹՐՈՊ
ԷՍ. ՊՈՒԻՖԷ
ՃՈՒԹի ԳԼԸՊ
ՕՐՖԵՈՆԱՏԷՍ
ՎԷՊԷՐ
ԻԼԱՆԼԱ-ԻԼԱՆԼԱ
ՄԻԼՖԼԷՕՒԻ
ՃԵՐՄԱԿ ՎԱՐԴ և.

«Քրաղ էբլ Պլոսսոմնի սաթիւ, Լոնտոնի Քաւբրդ լրագիրը կ'բան։ «Եղանակին ամէնէն նորելուկ հոտերէն գերազանց կը համարենք Քրաղ էբլ Պլոսսոմը, Լոնտոնի Քաւբրդ ընկերութեան. կը ծախուի թագի ձեւով խիցեր ունեցող չիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են։

ԼԱՎԱՆՏԸՐ ՍԱԼՊ. անդլիական ազգը լավատոյով— «Վայելուչ նորելուկ արդուզարդի սեղանի համար. Լավանտայի գերազանցիր անուշահոտութիւն։ Եթէ չիշը մէկ քանի վայրկեան բաց թողուս, սենեակին օդը կը մաքրուի և կը զովանայ։» Այսպէս կ'ըսէ Լոնտոնի «Տիմնանց Լրագիրը»։ Գերազանց պայման մըն է ընդգէմ գլխու ցաւերու, հարբուխի և.ն. Կը ծախուի թագի ձեւով խիցեր ունեցող կանաչ չիշերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակները կեղծ են։

ՕԲԱԼԻՆ փոշի։ Տիկին Աստլինա Բաղդի կը գրէ. «Պոհուրեմամբ կ'ըսեմ թէ ձեր Օբալինը շատ գերազանց կը գտնեմ. մարմնոյն վրայ կը թողու շատ հաճելի ապաւորութիւն մը։»
ԱՏԵԼԻՆԱ ԲԱԳԴԻ։»

ՆՈՒՐԲ ՕՃԱՌՆԵՐ վայրի խնձորի ծաղիկներով Սպան Զարինա, Սպան Լիլա Պլան, Սպան Ռոզ Անկլէզ, Վիոլէդ անկլէզ։ Անգլիական Քոլոնեի ջուր, Անգլիական լավանդայի ջուր, Գոլա Քրէմ և այլն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ Ներկայացուցչին քով։ Մ. ԷՍՄԻՐՆՈՅՆ ԳԱԲՐԻԱՆԱՆ
Անգլիական Ընդհանուր Մեկամանց, Վայվատա. պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյէն, 95 և 67 106

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երեք եւեկութիւնք

Օր	հէյ.	Ամ.	Ր.Ե.	Երթալու տեղը	Շոգենաւ
Բշ.	22.3		Եր.	Օռէսա	
Դշ.	23.4	5	Եր.	Աղեքսանդրիա	
Դշ.	24.5	10	Ա.	Անատոլիա	
Դշ.	24.5	10	Ա.	Սեվաստոպոլ	
Սշ.	25.6	2	Եր.	Օռէսա	

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Քիրչէ Գարու։ 26

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէլիոյ և Բօրդոյ դէպ. Նեռնոսորդ-Բանոզ

Բարիզ Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 250 ֆրանք
Բ. » 178 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՕՅԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Մէքէք
Մոմհանէ փողոց, Թիւ 14
21

Գործակատար Մ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊՈՒՏԱՊԷՇԹԻ * ԼԻՎԵՐՊՈՒԼ

ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837

Կեդրոնատեղի՝ 18, Սէն-Մարք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ,	4,000,000	Գանձելի հասոյթ և պահեստի դրամ	3,900,000
Տարեկան հասոյթ	1,150,000	Վճարեալ ֆրանսերն իրար	30,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ կալուածներ, վաճառք և կարասիք, նպաստաւոր պայմաններով և չափաւոր դներով։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակ ընդհանուր գործակալութեան, Ղալաթիա, Մահմուտիյէ փողոց, Թիւ 2, Ճէրէմեան խան, Դամոնտոյի Պանդային դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք Թուրքիոյ ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ և ԸՆԿ.

ԱՐԵՒԵԼ ԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷ

Սկսեալ ի 1 Հ. կոտմբեր (Ռ. Տ.) 1890, մինչեւ ցնոր տեսութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷ

ԹՈՒՄՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	6	8	10	52	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46
	Առաւօտ												Իրիկուն									
Կ. Պոլիս	6 30	7 ..	7 30	7 50	8 30	9 ..	9 30	10 ..	10 30	1 ..	11 30	12 ..	1 30	2 ..	2 30	3 ..	4 ..	4 30	5 .	5 30	6 ..	6 30
Գալաթա	6 39	7 9	7 39	8 8	8 39	9 9	9 39	10 9	10 39	1 9	11 39	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 9	4 39	5 10	5 4	6 9	6 40
Լէէնի—գարու	6 43	7 13	7 43	...	8 43	9 13	9 43	10 13	10 43	11 13	11 43	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 43	5 14	5 44	6 13	6 44
Տաւսանլը փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամսանդա	6 49	7 19	7 48	...	8 49	9 18	9 49	10 19	10 49	11 18	1 49	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 49	5 20	5 50	6 19	6 50
Լէեսի—գուլէ	6 54	7 23	8 1	8 22	8 54	9 21	9 54	10 23	10 54	11 21	11 54	12 22	1 54	2 21	2 54	3 23	4 25	4 54	5 26	5 56	6 24	6 56
Մարգիվիլլ	7 9	7 33	8 12	8 39	9 6	...	10 5	10 35	11 6	...	12 6	...	2 6	...	3 5	3 36	4 35	5 6	5 39	6 9	6 35	7 9
Սէյ Սթէֆանօ	7 18	...	8 21	8 52	9 15	...	...	...	11 15	...	12 17	...	2 15	...	...	3 45	...	5 15	5 48	6 19	...	7 18
Քիւչիւք Չէք.	...	...	...	9 2	...	...	...	...	...	...	12 25	...	...	...	...	...	...	...	...	6 27	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՄՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	51
	Առաւօտ												Իրիկուն									
Քիւչիւք Չէք.	...	6 50	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սէյ Սթէֆանօ	6 36	7 ..	...	8 ..	8 30	...	9 30	...	...	...	11 30	...	1 20	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Մարգիվիլլ	6 40	7 10	7 40	8 11	8 40	...	9 40	10 10	10 40	...	11 40	...	1 30	...	2 30	...	4 ..	...	5 30	6 ..	...	7 8
Լէեսի—գուլէ	6 52	7 22	7 51	8 23	8 52	9 26	9 53	10 24	10 53	11 26	11 53	...	1 40	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 40	6 10	6 40	7 18
Սամսանդա	6 56	7 26	...	8 26	8 56	9 29	9 57	10 28	10 57